

Kinnitatud
Direktori kt
Irina Bratšun
31.08.2021.a.
Käskkiri nr. 31

Kohtla-Järve Lasteaed Aljonuška

ÕPPEKAVA

2021-2022 õa

**Kohtla-Järve
2021**

SISUKORD

1. LASTEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA.....	3
2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID.....	7
3. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE PÕHIMÕTTED.....	7
4. LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED.....	8
4.1 TUNNETUS- JA ÕPIOSKUSED	9
4.2 SOTSIAALSED OSKUSED.....	9
4.3 ENESEKOHASED OSKUSED.....	9
4.4 MÄNGUOSKUSED.....	10
5. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS	10
6. ÕPPE- JA KASVATUSVALDKONDADE EESMÄRGID JA SISU	28
6.1 MINA JA KESKKOND.....	28
6.2 KEEL JA KÕNE	35
6.3 EESTI KEEL KUI TEINE KEEL.....	40
6.4 MATEMAATIKA.....	42
6.5 KUNST.....	45
6.6 MUUSIKA.....	47
6.7 LIIKUMINE.....	50
7. LAPSE ARENGU ANALÜÜSIMISE JA HINDAMISE PÕHIMÕTTED NING KORRALDUS.....	54
8. ERIVAJADUSTEGA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS.....	58
9. LAPSEVANEMATEGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS.....	65
10. ÕPPEKAVA UUENDAMISE KORD	67
11. LISAD.....	68

1. LASTEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA

Lasteaia nimetus	Kohtla-Järve Lasteaed Aljonuška
Aadress	Mõisa tee 1, Kohtla-Järve 30325
Registrikood	75003016
Omandivorm	Munitsipaallasteaed
Koolitusluba	Nr. 9.5-8/18/7493, välja antud 27.12.2017.a ministri käskkirja nr 376 alusel
E-post	aljonuska@kjl.v.ee
Kodulehekülg	www.aljonuska.edu.ee
Telefon	33 44 233, 33 47 134
Lasteaed on avatud	Tööpäevadel 7.00 – 18.00
Asjaajamiskeel	Eesti keel
Õppekeel	Vene keel, keelekümblusrühmades eesti keel

Rühmade üldandmed ja laste arv

Rühm	Kogus	Vanus
Sõimerühmad	2	1,6 - 3-aastased
Aiarühmad	3	3 - 7-aastased (vanuse järgi)
Erirühmad + sobitusrühm	5	3 - 7-aastased
Kokku	10	1,6 – 7-aastased

6 rühma on vene õppekeelega, kus 2 sõimerühma, 4 erirühma ja 1 sobitusrühm.

3 rühma töötab osalise keelekümblusmetoodika järgi ja üks rühm töötab uue projekti raames: „Professionaalne eestikeelne õpetaja

veneõppekeele rühmas “, kus õppe- ja kasvatustegevus toimub eesti ja vene keeles.

Rühm	Laste vanus	Õppe keel	Rühma liik	Õpetajad, õpetajaabid	Tugispetsialistid
Päikene	1,6 – 3 aastased	vene	Sõimerühm	Valentina Sprõgova Jelena Petrova Tatjana Fjodorova	
Kelluke	1,6 – 3 aastased	vene	Sõimerühm	Ritta Andriasova Marina Korepova Tatjana Kuznetsova	
Sipsik	4 – 5 aastased	eesti/vene	Osaline keelekümblus	Yulia Lotta Natalia Dorš Julia Andrejeva	Elena Netrussova Logopeed
Kiisu-Miisu	5 – 6 aastased	vene	Osaline keelekümblus	Natalia Tarassova Olga Novkina Maria Maksimenko	Elena Netrussova Logopeed
Mesimumm	6 – 7 aastased	eesti/vene	Osaline keelekümblus	Kristina Melnikova Ksenia Paltšikova Helen Tammets Zinaida Voystrik	Natalja Romanova Logopeed
Rukkilill	3 – 4 aastased	vene	Sobitusrühm	Valentina Olland Valentina Zavališina Valentina Pavlova	Anna Novikova Professionaalne eestikeelne õpetaja
Pilveke	3 – 7 aastased	vene	Tasandusrühm	Sofja Vonberg Tatjana Koskova Liudmila Karachevtseva	Albina Finogenova Logopeed
Sipelgad	3 – 7 aastased	vene	Tasandusrühm	Irina Salumets Alina Vassiljeva Dina Dervis	Sabina Smirnova Logopeed
Päevalilled	3 – 7 aastased	vene	Arendusrühm	Olga Šelgunova Inga Mihhailova Nadia Poliakova	Irina Shevtsova Füseoterapeut Natalja Romanova Eripedagoog
Vikerkaar	3 – 7	vene	Pervasiivsete	Elena Chistyakova	Eelena Maletina

	aastased		arenguhäiretega laste rühm	Žanna Kolõbanova Olga Gusseva	Eripedagoog Natalja Romanova Eripedagoog/ logopeed
--	----------	--	----------------------------	----------------------------------	---

Lasteaia eripära ja omanäolisus

Lasteaias toimub õppe- ja kasvatustegevus eesti ja vene keeles. Lasteaias töötab 10 rühma: kaks neist on sõimerühmad, üks liitrühm, kolm osalise keelekümbeluse rühma vene emakeelega lastele, kus korraldab üks õpetaja õppe- ja kasvatustegevusi eesti keeles, teine vene keeles. Alates 2021 – 2022 õa-st lasteaed Aljonuška sai projekti „Professionaalne eestikeelne õpetaja veneõppekeelega rühmas“. Selle projekti raames hakkab töötama üks rühm. Lasteaia eripära on neli erirühma (alates 2020-2021 õppeaastast): pervasiivsete arenguhäirete laste rühm, 2 tasandus-ja arendusrühmad. Lasteaias on sobitusrühm, kus erivajadustega lastele luuakse tingimused kasvamiseks sobitusrühmas koos teiste lastega. Lastel on võimalik saada tervist ja arengut toetavaid teenuseid lasteaia spetsialistidelt, vajaduse korral koostatakse lapsele individuaalne arengukava. Lapsed õpivad üksteisega arvestama, teineteise erinevusi mõistma ja kaaslasti vajalikul määral abistama.

Oma töös järgib lasteaed järgmisi põhimõtteid:

- erivajadustega lastele võrdsed võimalused;
- erivajadustega laste vanemate toetamine lapse arengu ja kasvatamise küsimustes;
- erivajadustega lastele nende arenguks tingimuste loomine.

Ühisürituste, kirjanduse ja kunsti kaudu toimub eesti ja vene kultuuri tutvustamine ja lugupidamise kasvatamine teiste rahvaste ja kultuuri vastu. Suurt tähelepanu pööratakse vene rahvusest laste sotsialiseerumisele eestikeelses keelekeskkonnas ning koolivalmidusele. Igal aastal toimuvad järgmised traditsioonilised üritused: sügislaat, sügiskompositsioonide näitus, mardi- ja kadripäevad, tervisenädal, jõulud (päkapikud, jõulupidu), sõbrapäev, vabariigi aastapäev, vastlapäev; teatripäev, lihavõttepäeva, südamekuu, emadepäev, lasteaia pidulik lõpetamine kooli minevatele lastele.

Lastele on loodud soodsad õppe-, kasvu- ja mängutingimused ning tagatud arendav õpi- ja kasvukeskkond: igas rühmaruumis on didaktilised mängud, eale vastavad raamatud ja eri liiki konstruktorid. Rühmaruumides ja kabinettides on tehnilised õppevahendid. Lasteaias on võimlemissaal, muusikasaal, eesti keele kabinet, väike saal ravivõimlemiseks, logopeedi kabinet, eripedagoogi kabinet, tervishoiutöötaja kabinet. Lasteaial on suur õueala, on olemas spordiväljak. Õueatraksioonid on heas korras. Kõik laste tegevused toimuvad mängulises vormis, kasutatakse rohkesti erisuguseid arendavaid õppevahendeid.

Lasteaial on kaasaegne köök, millega teenindatakse kogu lasteaeda. See on asutusele suureks lisaväärtuseks, kuna oma lasteaias töötava köögipersonaliga on infovahetus kiire ja lihtne, köögipersonalil on võimalik olla paindlik ning kiiresti reageerida tehtavatele ettepanekutele toitlustamise osas ning isegi planeerida toitlustamist arvestades õppe- ja kasvatustööd. Lisaks sellele püüab köögipersonal pakkuda tervislikku, trende arvestavat ning lastele sobivat ja meelepärast toitu.

Lasteaia teeninduspiirkond on Kohtla-Järve linna haldusterritoorium, vabade kohtade olemasolu korral võtame vastu kõiki soovijad. Lasteaed töötab

linnaeavalitsuse kinnitatud eelarve järgi. Lasteaia rahastamine toimub linna eelarvest ning lapsevanemate makstavast osalustasust, mis koosneb vanemate poolt kaetava kulu osast ja lapse toidukulu päevamaksumusest.

Kohtka-Järve lasteaed Aljonuška on Tervist Edendavate Lasteaedade (TEL) võrgustiku liige. Tervist Edendava Lasteaia võrgustikku kuuluvad lasteaedad on seotud kogu paikkonna ja terve ühiskonna terviseedendusega. Lasteaia kõikides rühmades toimuvad tervisekasvatusalased tegevused ja vestlusringid, kus käsitletavat teemat on seotud lasteaia õppekavaga ja viiakse läbi iga kuu õppeaasta jooksul.

Missioon, visioon, põhiväärtused

Missioon

Lasteaed kindlustab lastele kaasaegse ja turvalise õpi- ja kasvukeskkonna. Toetab koostöös perekonnaga lapse sotsiaalset, emotsionaalset, vaimset ja füüsilist arengut läbi positiivse eduelamuse.

Visioon

Lastead on kaasaegne, mitmekultuurilisust hoidev, tervislikke eluviise edendav ja kvaliteetset alusharidust pakkuv lasteaed, kus on hea nii lapsel, lapsevanemal kui ka töötajal.

Põhiväärtused

Professionaalsus (kompetentsus) – meil on teadmised ja oskused lapse arengu- ja valikuvõimaluste toetamiseks, oleme positiivsed ja avatud ning õpihimulised, austame ja hoiame üksteist.

Usaldusväarsus - tugineme laste, õpetajate ja vanemate vahelisele koostööle

Loovus ja innovatiivsus - väärtustame töötajate loovaid lahendusi ja ideid. Suuname lapsi uurima ja avastama, tundma rõõmu enda ja teiste loomingust. Lasteaed on avatud uutele ja innovaatilistele ideedele.

Keskkonnateadlikkus - lasteaia töötajad väärtustavad loodust ja keskkonda hoidvat ja säästvat mõtteviisi ning käitumist.

Tervis ja turvalisus – edendades tervislikke eluviise, pakkudes mitmekülgsid liikumisvõimalusi ja tervislikku toitu, tagame laste ja töötajate terviseteadlikkuse tõusu. Tagame ohutuse, oleme lapsele toeks tema mängudes, avastustes, rõõmudes ning õpihimus.

Meeskonnatöö - tegutsemine ühiste eesmärkide nimel, mis tagab üksteise mõistmise ja pingevaba sisekliima. Lapse õppimisprotsessis osalevad pere, lasteaed, teised lapsed, erinevad keskkonnad ja koostööpartnerid.

2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID

Üldeesmärk

- 1) toetada laste kehalist, vaimset, sotsiaalset arengut, et kujuneksid eeldused igapäevaeluga toimetulekuks ja koolis õppimiseks;
- 2) kujundada edendava ja soodustava keskkonda ning suurendada laste tervisjõudlust;
- 3) lasteaia ja pere koostöös on tugevnenud ühtsed väärtused, mille toel laps on hooliv, enda ja kaaslastega toimetulev, õnnelik ja õpihimuline.

Tegevused

- 1) luua lapsele arengut soodustav keskkond, tagada turvatunne ja eduelamused ning toetada lapse loomulikku huvi hankida teadmisi ja saada kogemusi ümbritseva elu, looduse ja ühiskonna nähtuste kohta;
- 2) soodustada lapse kasvamist aktiivseks vastutus-, otsustus- ja valikuvõimeliseks, oma otsustele ja tunnustatud käitumisnormidele vastavalt käituvaks ning vajadusel oma käitumist korrigeerivaks, teiste suhtes avatuks, teisi arvestavaks, tundlikuks, koostöövalmis inimeseks;
- 3) toetada last ümbritseva maailma mõistmisel ja tervikliku maailmatunnetuse kujunemisel;
- 4) toetada laste arengut koostöös lasteasutuse personali ja lastevanematega.

3. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE PÕHIMÕTTED

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted tulenevad õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkidest ja on arendava tegevuse aluseks lasteaias:

- 1) lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaali kasutamine;
- 2) lapse tervise hoidmine ja edendamine ning liikumisvajaduse rahuldamine;
- 3) lapse loovuse toetamine;
- 4) mängu kaudu õppimine;
- 5) humaansete ja demokraatlike suhete väärtustamine;

- 6) lapse arengut ja sotsialiseerumist soodustava keskkonna loomine;
- 7) lapsele turvatunde ja eduelamuse tagamine;
- 8) üldõpetusliku tööviisi rakendamine;
- 9) kodu ja lasteasutuse koostöö;
- 10) Eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripära arvestamine (RÕK § 4 lg1).

Õpikäsitus

1. Õppimine on elukestev protsess, mille tulemusel toimuvad muutused käitumises, teadmistes, hoiakutes ning nendevahelistes seostes. Laps õpib matkimise, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise, mängu ja harjutamise kaudu. (RÕK § 5 lg1)
2. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestatakse lapse eripära: võimeid, keelelist ja kultuurilist tausta, vanust, sugu, tervist. Pedagoogid on lapse arengu suunajad ning arengut toetava keskkonna loojad. (RÕK § 5 lg2)
3. Laps on õppe- ja kasvatustöös aktiivne osaleja ning tunneb rõõmu tegutsemisest. Last kaasatakse tegevuse kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima. (RÕK § 5 lg3)
4. Õppe- ja kasvatustegevuses luuakse tingimused, et arendada lapse suutlikkust:
 - kavandada oma tegevust, teha valikuid;
 - seostada uusi kogemusi varasemate teadmistega;
 - kasutada omandatud teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes;
 - arutleda omandatud teadmiste ja oskuste üle;
 - hinnata oma tegevuse tulemuslikkust;
 - tunda rõõmu õnnestumistest ning tulla toime ebaõnnestumistega. (RÕK § 5 lg4)

4. LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED (RÕK 4. peatükk)

Üldoskused 6 – 7 aastased (RÕK 4. peatükk § 11)

Õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma (RÕK § 11 lg1):

- 1) mänguoskused;
- 2) tunnetus- ja õpioskused;
- 3) sotsiaalsed oskused;
- 4) enesekohased oskused.

Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi õppe- ja kasvatustegevuste kaudu, erinevate valdkondade sisusid lõimides (RÕK § 11 lg2).

4.1 Tunnetus- ja õpioskused (RÕK 4. peatükk § 13)

Tunnetusoskused on oskused tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni (RÕK § 13 lg1)

Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel (RÕK § 13 lg2)

4.2 Sotsiaalsed oskused (RÕK 4. peatükk § 14)

Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse lapse oskusi teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka partnereid, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest (RÕK § 14 lg1)

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses;
- 2) tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu;
- 3) hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise;
- 4) osaleb rühma reeglite kujundamisel;
- 5) oskab teistega arvestada ja teha koostööd;
- 6) loob sõprussuhteid;
- 7) saab aru oma-võõras-ühine tähendusest;
- 8) teeb vahet hea ja halva käitumise vahel;
- 9) mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
- 10) järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
- 11) selgitab oma seisukohti (RÕK § 14 lg2).

4.3 Enesekohased oskused (RÕK 4. peatükk § 15)

Enesekohaste oskuste all mõistetakse lapse suutlikkust eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist (RÕK § 15 lg1)

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps :

- 1) suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada;
- 2) kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi;
- 3) oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
- 4) algatab mängu ja tegevusi;
- 5) tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest;
- 6) teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda;
- 7) saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused;
- 8) kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt (RÕK § 15 lg2).

4.4 Mänguoskused (RÕK 4. peatükk § 12)

Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, uusi oskusi, peegeldab tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus (RÕK § 12 lg1).

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma;
- 2) rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
- 3) algatab erinevaid mängu ja arendab mängu sisu;
- 4) täidab mängudes erinevaid rolle;
- 5) järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
- 6) suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
- 7) tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus;
- 8) kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid (RÕK § 12 lg2) .

5. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

Käesolevas punktis esitatakse Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse korraldus nii sisulisest kui ajalisest aspektist lähtuvalt.

Õppeaasta töökorraldus (RÕK §6)

Lasteasutus korraldab õppe- ja kasvatustegevust õppeaastati. Õppeaasta Kohtla-Järve Lasteaias Aljonuska algab 01. septembril ja lõppeb 31. augustil. Aktiivne õppe- ja kasvatustegevus kestab 1. septembrist 31. maini. Suveperioodil (1. juunist – 31. augustini) toimub aasta jooksul õpitu kordamine ja kinnistamine. Võimaluse korral viiakse õppetegevused läbi õues.

Õppe- ja kasvatustegevuse alused

- 1) lasteaia õppe- ja kasvatustegevus lähtub Koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast;
- 2) vastavalt õppekavale toimub õppe- ja kasvatustegevus lapse elu ja ümbritsevat keskkonda käsitlevate teemade kaudu;
- 3) teemade planeerimine lasteaias tugineb aastaringile looduses ja rahvakalendri tähtpäevadele;
- 4) õppe- ja kasvatustegevus lasteaias jaotub kuueks põhivaldkonnaks, kus õpetaja planeerib ja viib integreeritult läbi erinevaid tegevusi.

Keel ja kõne

Mina ja kekskkond

Eesti keel kui teine keel

Matemaatika

Liikumine

Muusika

Kunst

Tegevuse planeerimisel arvestab õpetaja lapse vanuse ja arenguliste iseärasustega.

Liikumis- ja muusikatundide paremaks planeerimiseks on määratud tegevuse kestus.

Vähemalt kord nädalas viiakse liikumistegevused kõikidele vanusegruppidele läbi õues.

Laste vanus	Tegevuste ajaline kestus
kuni 3aastastel lastel	10- 15 minutit
3 - 4 aastastel lastel	15- 20 minutit
4 - 5 aastastel lastel	20- 25 minutit
5 - 6 aastastel lastel	25- 30 minutit
6 - 7 aastastel lastel	35 minutit

Õppe-ja kasvatustegevuste nädalane koosseis:

Õppe – ja kasvatustegevused valdkonniti	1,6 - 3 aastased	3 - 4 aastased	4 - 5 aastased	5 - 6 aastased	6 - 7 aastased
Mina ja keskkond	1	1	2	2	3
Keel ja kõne	2	3	3	4	4
Eesti keel kui teine keel	-	2	3	4	4
Matemaatika	1	1	2	2	3
Kunst– voolimine, joonistamine, kleepimine, meisterdamine, maalimine	1 - 2	2	3	3	4
Muusika	2	2	3	3	3
Liikumine	2	2	2	2	2

Õppe- ja kasvatustegevuse temaatika:

Mina
 Perekond ja sugulased
 Kodu
 Lasteaed
 Kool
 Ametid, elukutsed, tööd
 Kodumaa, teised rahvused Eestis
 Tähtpäevad, pühad ja kombed
 Üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumis-reeglid
 Sõprus ja abivalmidus
 Hoolivus, turvalisus ja tähelepanelikkus
 Ehitised
 Kodumasinad
 Sõidukid
 Jäätmed
 Tervise väärtustamine
 Hammaste tervis

Tervislik toitumine

Inimkeha tundmine

Ohutus ja turvalisus

Kodukoha loodus: veekogud, kodupaiga mets- ja koduloomad; taimed, seened ja putukad

Loomad: erinevad elupaigad ja eluviisid, välimus, kasv, areng

Putukad: erinevad elupaigad ja eluviisid, välimus, kasv, areng

Taimed: erinevad kasvukohad ja vajadused, välimus, kasv, areng

Õõ ja päev: nende vaheldumine ja sellega seotud muutused looduses

Aastaajad: nende vaheldumine ja sellega seotud muutused looduses ning loomade ja inimeste tegevused

Ilmastik: erinevad ilmastikunähtused

Inimese mõju loodusele: loodushoid, säästev areng

Valguse, temperatuuri, vee, õhu ja toiaainete tähtsus taimedele ning loomadele

Valgusfoor ja tänava ületamine

Liiklusmärgid

Helkur, turvatool ja turvavöö

Peamised õppemeetodid- ja viisid, mida õpetajad kasutavad:

- vaatlus
- vestlus, suhtlemine
- jutustamine pildimaterjali ja raamatuillustratsioonide põhjal
- jutu jätkamine, loovjutustamine
- ettelugemine
- küsimuste esitamine ja neile vastamine
- joonistamine, maalimine, voolimine, meisterdamine
- laulmine, helisalvestiste kuulamine, mäng pillidel
- rütmimängud ja -harjutused
- õppekäik, matk või ekskursioon
- katsed, uurimused
- iseseisev töö, harjutamine
- dramatiseering
- audio- ja videotehnika kasutamine, robotika
- mäng: õppemäng, loovmäng, sotsiaalne situatsioonimäng, rollimäng, lauamäng

Rühma õppe- ja kasvatustegevuse päevik

Planeeritud tegevuste toimumise kohta peetakse iga-päevaselt arvestust rühma õppe- ja kasvatustegevuse päevikus. Õppe- ja kasvatustegevuse päevik on ametlik dokument, mille täitmine on kohustuslik. Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse korraldamises kasutatakse ELIIS infosüsteemi. Rühma õpetaja kannab päevikusse planeeritud õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ning põhimõtted nende täitmiseks. Rühma õpetaja teeb läbiviidud õppe- ja kasvatustegevuse kohta samal päeval päevikusse sissekande. Päevikusse kannab rühma pedagoog ka läbi viidud individuaalsed tegevused, üritused jms, mis lisaks õppe- ja kasvatustööle lasteaias toimub. Päeviku täitmist jälgib direktor ja õppealajuhataja.

Lasteaia pedagoogid täidavad järgmisi dokumente ELIIS infosüsteemis:

- kuuplaanid
- õppe- ja kasvatustegevuse päevik
- laste puudumiste tabel
- LIK, KVK
- teadete saatmine
- sündmuste loomine

Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse planeerimine, analüüs ja hinnang

1. Lasteaia õppe- ja kasvatustöö planeerimisel lähtutakse lasteaia õppekavast ja õppeaasta ajalisest korraldusest.
2. Igal õppeaastal püstitatakse õppe- ja kasvatustegevusele eesmärgid, mis tulenevad hinnangust eelmise õppeaasta tegevusele. Planeeritud eesmärgid ja vastavad tegevused kajastuvad lasteaia aasta tegevuskavas.
3. Töö ja eesmärkide täitmise põhjalik analüüsimine ja hinnangu andmine toimub õppeaasta lõpul pedagoogilises nõukogus. Analüüsist tulenevalt tehakse ettepanekud järgmise õppeaasta tegevussuundade ja eesmärkide osas.

Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine

Päevakava

Kohtla-Järve lasteaed Aljonuska õppe- ja kasvatustegevuse aluseks on riikliku alushariduseõppekava alusel koostatud asutuse õppekava. Sellest lähtuvalt koostatakse rühmades tegevus- ja päevakava. Õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale, mis määrab vastavalt laste eale päevarütmi, kus vahelduvad igapäevatoimingud, laste mäng, vabategevused ja pedagoogi kavandatud õppe- ja kasvatustegevused. Õppe- ja

kasvatustöö korraldus peab võimaldama ka individuaalset tööd lapsega.

Töö lasteaias algab kell 7.00 ja lõpeb kell 18.00.

Kellaeg	Tegevus
7.00 – 8.15	1. Laste saabumine 2. Hommikune vaba mäng, individuaalne tegevus <ul style="list-style-type: none">• õppe- ja loovmängud• vaba tegevus• info jagamine lastevanematega• hommikune võimlemine
8.10 – 9.00	Hommikusöök
9.00 – 10.30	Planeeritud õppetegevused Mängud toas
10.30 – 12.00 (sõim 10.00 – 11.00)	1. Ettevalmistused õueminikuks 2. Õues viibimine <ul style="list-style-type: none">• mängud• vaba tegevus• õuesõppe: vaatlused, jalutuskäigud, liikumismängud• planeeritud tegevus õpetaja juhendamisel
12.00 – 13.00	Ettevalmistus lõunaks Lõunasöök
13.00 – 15.00*	Kuni 3 a. - lõunauinak 3-7 a. - lõunauinak, puhkeaeg
15.00 – 15.15	1. Riietumine 2. Vaba tegevus <ul style="list-style-type: none">• individuaalne töö lastega• õppe- ja loovmängud

15.20 – 16.00	Õhtuode
16.00 – 18.00	1. Vabad mängud 2. Planeeritud tegevus 3. Ettevalmistused õueminikuks 4. Koju minek <ul style="list-style-type: none"> • info jagamine lastevanematega

***vastavalt lapse vajadustele ja soovidele**

Traditsioonilised üritused

Lasteaia ürituste plaan koostatakse iga õppeaasta alguses Pedagoogilise nõukogu poolt.

Lasteaia ürituste plaani koostamisel lähtutakse lasteaia õppeaasta temaatikast, traditsioonilistest üritustest, rahvuslikest tähtpäevadest.

Tähtpäevad. Rahvakalender.

• Tarkusepäev. Teadmiste päev • Õpetajatepäev • Sügispidu • Mardipäev • Isadepäev • Kadripäev • Aljonuška sünnipäev • 1 advent • Jõulud	• Talvespordipäevad • Sõbrapäev • Vastlapäev • Eesti Vabariigi aastapäev • Teatripäev • Kevadpühad. Lihavõttepüha • Emadepäev • Lõpupeod • Lastekaitsepäev

Spetsialistide õppe- ja kasvatustegevuse planeerimine.

Muusikaõpetaja, liikumisõpetaja, eesti keele õpetaja planeerivad õppe- ja kasvatustegevust lähtuvalt aasta temaatilisest kavast.

Kohtla-Järve Lasteaias Aljonuska töötab 4 logopeedi, kes aitavad kõneravi vajavaid lapsi.

Kui lapsel on probleem kas igapäevase kõne mõistmisega; häälikute õige hääldusega; sõnade väljaütlemisega; lugema ja kirjutama õppimisega või lapse sõnavara on vähene, siis vajab ta kõneravi.

Kõneravi vajavad lapsed selgitab välja logopeed koostöös lasteaiaõpetajate ja lapsevanemaga.

Kõneravi tundides, mis toimuvad lastega individuaalselt 1 korda nädalas, arendatakse lapse kõne- ja keeleoskust, tähelepanu, mõtlemist ja mälu.

Spetsiaalsete meetodikate ja võtetega aitab logopeed kujundada lugemis- ja kirjutamisoskuste eeldused.

Lapsevanemal, kelle laps käib kõneravitundides, tuleb hoida kontakti logopeediga, et kursis olla lapse arenguga. Vajadusel annab logopeed näpunäiteid ja õpetab keeleharjutusi, et vanemad saaksid last ka kodus aidata ja logopeedilt saadud harjutusi kinnistada.

Logopeed vastutab lasteaias laste kõnepuute väljaselgitamise ja kõneravi läbiviimise eest.

Logopeedi dokumentatsioon:

- individuaalsed kõnearengukaardid
- temaatiline aastakava (leksika)
- laste individuaalse töö päevik
- laste individuaalne arendustegevuste plaan õpetajatele
- laste nimekiri
- logopeedi töögraafik
- koostöö lastevanematega, portfoolio
- individuaalsed arenduskavad
- nõustamiskomisjoni otsuste koopiad

LASTEAIAS ALJONUŠKA TEMAATILINE PLANEERIMINE

KUU	1,5-5 aastat	5-6 aastat	6-7 aastat
september	1. Mina ja lasteaed	1. Mina ja lasteaed	1. Meenutusi suvest. Lasteaed ja kool

	<p>1.1. „Tere lasteaed!“ 1.2. Minu rühm 1.3. Mina ise 1.4. Päevakava</p>	<p>1.1. Minu lasteaed ja rühm 1.2. Mina ja minu riided 1.3. Mina ja tänav 1.4. Liiklusohutus</p>	<p>1.1. Meenutusi suvest 1.2. Minu suvine raamat 1.3. Lasteaed ja kool 1.4. Aeg, kalender, kell</p>
oktoober	<p>2. Sügis 2.1. Ilm 2.2. Sügis puuviljaaias 2.3. Sügis juurviljaaias 2.4. Sügis metsas</p>	<p>2. Sügis minu ümber 2.1. „Sügis aias-puuviljad“ 2.2. „Sügis aias-aedviljad“ 2.3. „Sügis metsas.Puud“ 2.4. „Sügis metsas.Seened“</p>	<p>2. Sügis minu ümber 2.1. Lähme külla sügisele 2.2. Leivanädal 2.3. Kes elab metsas.Metsloomad 2.4. Sügis metsas. Linnud lendavad ära</p>
november	<p>3. Minu pere ja kodu 3.1. Minu pere 3.2. Isadepäev 3.3. Minu kodu ruumid ja esemed 3.4. Minu pere ja kodu</p>	<p>3. Minu pere ja kodu 3.1. Minu perekond 3.2. Mardipäev 3.3. Minu kodu 3.4. Minu kodu ruumid ja esemed</p>	<p>3. Eluring.Minu pere 3.1. Vanavanemad. Hingedeaeg 3.2. Tähtis päev novembris 3.3. Eluring 3.4. Kuidas elati vanasti(vanavanemate lapsepõlv). Kadripäev</p>
detsember	<p>4. Päkapikud piiluvad 4.1. Väike päkapikk 4.2. Jõulupuud otsimas 4.3; 4.4 Jõuluvana oodates</p>	<p>4. Talv ja Jõulud 4.1. „Meile saabunud on tali, õues pakane on vali“ 4.2. „Päkapikud piiluvad“ 4.3; 4.4 Jõuluootus küünlavalges</p>	<p>4. . Käes on jõuluaeg 4.1. Advendikalender 4.2. Piparkoogid ja päkapikud 4.3; 4.4 Varsti tuleb Jõuluvana</p>
jaanuar	<p>5. Talv 5.1. Tuli tali 5.2. Talverõõmud 5.3. Linnud talvel 5.4. Loomad talvel</p>	<p>5. Talv. Tähtsad elukutsed 5.1. Talverõõmud/rõõmud 5.2. Arsti juures 5.3; 5.4. Päästeamet</p>	<p>5. Kosmos 5.1. „Jälle algas uus aasta“ 5.2. „Mailmaaruum ja taevakehad. Päekesesüsteemi planeedid.“ 5.3.“Uurime kosmost“ 5.4. „Lendavad taldrikud ja tulnukad“</p>

veebruar	6. Tähtpäevad 6.1. Sünnipäev 6.2. Sõbrapäev 6.3. Eestimaa 6.4. Vastlapäev	6. „Linnas.Tähtpäevad“ 6.1. Ehitame maja 6.2. Linn 6.3. Linn, kus on minu kodu on minu kodulinn 6.4. Igäuel oma lipp	6. Põhjamaa ja põhjanaabrid. Eestimaa 6.1. Seal kaugel - kaugel Põhjas 6.2. Põhjamaa loomad 6.3. Eesti on mu Kodumaa 6.4. Eesti põhjanaabrid Soome ja Rootsi. Reisimine laevaga.
märts	7. Oodates kevadet/ Teatrikuu 7.1. Tüdrukute nädal 7.2. Loomamuinasjutt 7.3. Muinasjutte koduloomadest 7.4. Kevade tunnused	7. Teatrikuu/Muinasjutud 7.1. Kuningad ja kuningannad/printsid ja printsessid 7.2. Haldjad ja nõiad 7.3. Loomamuinasjutud, loenda 7-ni 7.4. Loomamuinasjutud, loenda 10-ni	7. Eesti naabrid ja reisimine. Lõunamaa 7.1. „Reisimine rongiga- Eesti naaber Venemaa“ 7.2. „Reisimine bussiga- Eesti naaber Läti“ 7.3. Lõunamaa loodus ja loomad 7.4. Džungli asukad
aprill	8. Kevad. Kevadpühad 8.1. Kevade kuulutaja 8.2. Kevadpühad 8.3. Kevadlilled 8.4. Tervis	8. Mina ja minu tervis 8.1. See tore laps olen mina 8.2. Tervislik toit 8.3. Hügieen 8.4. Puhkus ja liikumine	8. Kuidas funktsioneerib minu keha 8.1. Minu 5 meelt 8.2. Südamenädal. Süda minu keha mootor 8.3. Kuidas ma end liigun? Liikumiselundkond 8.4. Toidu teekond
mai	9. Kevad 9.1. Kes töötab lasteaias? 9.2. Emadepäev 9.3. Putukad 9.4. Loodus tärkab	9. Kevad. Emadepäev 9.1. Kevad 9.2. Emakene kullapai 9.3. 9.4. Putukad ja mutukad	9. Kevad. Emadepäev ja Hüvasti lasteaed 9.1. Kevad aias. Seemnest kasvab puu 9.2. Emadepäev 9.3. 9.4. Hüvasti lasteaed. Lõpupidu

Lisateemad, ehk temaatilised päevad	Jäätmed. Jäätmete sorteerimine. Säästev tarbimine. Raamat kui teadmiste allikas. Sool. Suhkur. TEL programmi temaatilised päevad. Robotika vahendite kasutamine	Jäätmed. Jäätmete sorteerimine. Säästev tarbimine. Raamat kui teadmiste allikas. Sool. Suhkur. TEL programmi temaatilised päevad. Robotika vahendite kasutamine	Jäätmed. Jäätmete sorteerimine. Säästev tarbimine. Raamat kui teadmiste allikas. Sool. Suhkur. TEL programmi temaatilised päevad. Robotika vahendite kasutamine
--	---	---	---

LIIKLUSKASVATUSE TEEMAD

KUU	TEEMA	TEEMA KIRJELDUS
September	Tee ületamisel olen tähelepanelik ja ettevaatlik!	Üheksa korda vaatan, üks kord astun. Kes on liikleja ja kus ta liigub. Teeületuskohad, reeglid jne.
Oktoober	Kannan helkurit, siis olen liikluses nähtav!	Kui sind pole näha, siis sind pole olemas. Liikluskekskond sügisel, liiklemine sügisel, helkur.
November	Autos ja bussis sõites kinnitn turvavöö!	Mis kinni ei ole, saab kinni pandud! Lapse turvavarustus autos, turvavöö vajalikkus.
Detsember	Talvel arvestan libeduse ja kõrgete hangedega!	Libeda teega tekkivad ohud liikluses. Liikluskekskond talvel.
Jaanuvar	Liikluses on reeglid ja need kehtivad kõigile!	Ei ole tubli liikleja see, kes reegleid teab, vaid see, kes reeglitest kinni peab. Mis on liiklusreeglid ja miks need vajalikud on?
Veebruar	Märkan rongi ja lasen rong läbi!	Ara usu enne, kui näed, et rongi ei tule! Rongi erinevused võrreldes autoga, raudtee ületuskohad, käitumine rongijaamas.
Märts	Liiklemiseks on palju võimalusi!	Häid jalakäijad, jalgrattureid, auto-, rongi- ja bussijuhte mahub meie liiklusesse palju!
Aprill	Teeme rattad kevadeks korda!	Hooldatud ja korras ratas sõidab ikka mõnusasti! Liiklemine kevadel, jalgrattaga on tore sõita.
Mai	Kannan rattaga sõites kiivrit!	Kuidas pea, nonda kiiver! Kiiver: mida ostmisel jälgida ja kuidas kiiver õigestikinnitada? Kiivri kasutamise tähtsus.
Juuni	Rühmaga liikluses!	Kaaslastega liikluses kuulan õpetajat. Ohutus eelkõige!
Juuli	Liikluses olen tähelepanelik ega kiirusta!	Hooletus ja tähelepanematus ees, liiklusõnnetus taga! Liikluskeskkond suvel, orienteerumine ajas ja ruumis olenevalt suvisest liikluskeskkonnast.

August	Olden liikluses viisakas ja arvestan teiste liiklejttega!	Kes ise liikluses teistega ei arvesta, sellega ei arvesta tänaval ka teised!
---------------	---	--

TERVIST EDENDAV LASTEAED – TEL

Terviseedenduse eesmärk

1. Lapsel on selge ettekujutus tervislikust eluviisist, ta teab ning rakendab ellu tervisliku eluviisi võtteid.
2. Laste vanemad on aktiivselt kaasatud terviseedendusalasessse töössse.
3. Lasteaias on ohutu keskkond õues, toas, liikluses.
4. Lasteaias on tervislik toitumine, söömiskultuur, kasulike toitumisharjumuste kujundamine.
5. Lasteaed edendab laste ja personali tervise heaolu.
6. Asutuses on korraldatud perele suunatud professionaalne tugi laste tervise (psüühilise, füüsilise ja emotsionaalse) küsimustes.

2021 – 2022 TERVISEDENDUST TOETAVAD ÜRITUSED LASTEAIAS

AEG	ÜRITUS	KOOSTÖÖPARTNERID
SEPTEMBER	1.september „Teadmiste päev“	Lasteaia personal, lapsed
	Sõbralik maraton	Lasteaia personal, lapsed
	Spordimängud	Lasteaia personal, lapsed.
	Politsei tuleb külla	Lapsed, lasteaia personal, Politsei
	Evakuatsiooniharjutus lastega	Lapsed, lasteaia personal, Päästeamet
	Mihklipäev. Leivanädal	Lapsed, õpetajad
	Teemapäev „Ära ületa teed bus-si varjust!“	Lasteaia personal, lapsed, lapsevanemad

	Temaatiline päev: . Mahlade liigid ja kasu.	Lasteaia personal, lapsed
	TEL meeskonna koosolek	Tervisemeeskond
OKTOOBER	Liikumine ja liiklus tänaval/ õuesõpe.Temaatiline päev: „Helkur võib päästa elu!“	Lapsed, õpetajad
	Sügismatkad	Lapsed, õpetajad
	Rahvusvaheline kokkade päev 20.10. Maailma köök. Salatipäev	Lasteaia personal, lapsed, lapsevanemad
	Kõrvitsanädal	Lasteaia personal, lapsed, lapsevanemad
	Orienteerumismängud.	Lasteaia personal, lapsed
	Koolitus personalile	Personal
NOVEMBER	Isadepäev «Isa, teeme sporti!»	Lapsed, vanemad, õpetajad
	Temaatiline päev "Turvavöö!"	Lapsed, õpetajad
	Hügieen ja bakterite teemapäev	Lapsed, õpetajad
	Tervislik toitumine. Kuivatatud puuviljade maitsmine.	Lapsed, õpetajad
DETSEMBER	Heategevuslik laad „Jõulukaunistused“	Lapsed, vanemad, õpetajad
	Teemapäev "Piparkoogi- päev"	Lapsed, õpetajad
	Päkapikupidu, päkapikukohvik	Lapsed, õpetajad
	Liikumine talvisel tänaval. Temaatiline päev: Lumises liikluses!	Lapsed, õpetajad
	Jõuluaeg, jõulutee/joogid.	Lapsed, õpetajad

	Jõuluõhtu	Personal
JAANUAR	Tervisenädal, võistlused	Lapsed, õpetajad, külalised lasteaiast Karuke
	Teemapäev "Suutervis"	Lapsed, õpetajad
	Tervisliku toidu teemapäev. Salatipäev.	Lapsed, õpetajad, lapsevanemad
	Ohutu liikumine tänaval: „Liiklusreeglid“	Lapsed, õpetajad, lapsevanemad
	TEL meeskonna koosolek	Tervisemeeskond
VEEBRUAR	Talvine Olümpiaad	Lapsed, õpetajad, külalised
	Sõbrapäeva mängupidu	Lapsed, õpetajad
	Euroopa 112 hädaabi numbri päev 11.02	Lapsed, õpetajad,
	Tervislik toitumine. Maitsev ja tervisele kasulik!	Lapsed, õpetajad
	Liiklusohutus: Lase rong läbi!	Lapsed, õpetajad, vanemad
	Eesti Vabariigi Sünnipäev	Lapsed, õpetajad, külalised
	Vastlapäev, pidu	Lapsed, õpetajad, vanemad
MÄRTS	Liikluskasvatus: „Foorituled“	Lapsed, õpetajad, vanemad
	Sportlikud mängud sõimerühmade lastele	Lapsed, õpetajad
	Teemapäev „Salatipäev“	Lapsed, õpetajad
	Võimlemishommik	Lapsed, õpetajad
	TEL meeskonna koosolek	Tervisemeeskond
APRILL	Naljapäev, pidu	Lapsed, õpetajad
	Südamenädal. Mängulised	Lapsed, õpetajad, külalised

	tervist edendavad tegevused lastega „Minu süda“	
	„Südametervis“	Kukruse meditsiinikool
	Liikumine ja liiklus tänaval. Rattapäev: „Ohutus eelkõige! Rattad korda!“	Lapsed, õpetajad, vanemad
	Eksootilised maitset: maitseme puu- ja juurvilju.	Lapsed, õpetajad, vanemad
	Rahvusvaheline tantsu päev. 29.04	Lapsed, õpetajad, vanemad
	Loeme sammu	Lasteaia personal, lapsed
MAI	Kevadmatkad	Lapsed, õpetajad
	Õuemängude nädal	Lapsed, õpetajad
	Kokteilite päev – smuuti, piimakokteil, jogurt jne.	Lapsed, õpetajad
	Likluskasvatus: „Jalgrattakiiver“	Lapsed, õpetajad, vanemad
	Mudilaste laulu-ja tantsupidu	Lapsed, õpetajad, vanemad
	Ülemaailmne mesilaste päev 20.05	Lapsed, õpetajad
SUVI	Lastekaitsepäev	Lapsed, vanemad, õpetajad
	Terviserada, tegevused õues, suvemängude päev	Lapsed, õpetajad
	Liiklus ja ohutus tänaval: „Liikluses rühmaga. Tee ületamisel ole ettevaatlik!“	Lapsed, õpetajad
	Ülemaailmne laste jalgpalli päev 19.06	Lapsed, õpetajad

	Väljasõidud Toilasse	Lapsed, õpetajad
	TEL meeskonna koosolek, kokkuvõte	Tervisemeeskond

Rühma aasta projektid

Iga õppeaasta alguses esitavad rühmaõpetajad tegevuskava osana projektikava. Projekti teema valik on seotud laste arenguliste iseärasustega, rühma eripäraga ning eelmise aasta analüüsiga. Projekti kestus sõltub projekti teemast. Projekti kavandamisel kaasatakse lapsi ja lastevanemaid, tehakse koostööd teiste rühmadega ja lasteaedadega. Projekti kava ja teema on õpetaja isikliku arendusteema valiku aluseks.

Lasteaia aasta projektid

MatataLab on komplekt, mis võimaldab varajases eas õppida programmeerimist läbi mängulise ning käelise tegevuse. Programmeerimisklotside asetamisega lauale saavad lapsed kiirelt oma programmi käivitada ja puudub vajadus süle- või tahvelarvuti järele. Komplekt annab lapsele kohese eduelamuse ja õpetab aru saama, et programmeerimine on tegelikult lihtne. Lapsed saavad programmeerida robotit joonistama erinevaid graafilisi elemente. Lapsed saavad komponeerida oma lemmikmuusikat või luua midagi täitsa uut.

Jätkata **Bee-botidega** ja **Blue-botiga** tegutsemist.

Õppevahendi eesmärk

Bee Bot põrandaroboti eesmärk on lihtsalt ja lapsesõbralikult tutvustada lastele alates kolmandast eluaastast esimesi teadmisi seadmete juhtimisest ja programmeerimisest ning arendada nende suunavat ja kirjeldavat kõnet läbi roboti käitumise selgitamise.

Qobo – robot tigu.

Qobo on eesti keeles rääkiv tigu, mis võimaldab lastele arendada mõtlemist ja programmeerimis oskust, laiendada sõnavara. Robot tigu sobib kolmandast eluaastast. Planeeritakse soetada Qobo robotid kõikidele keelekümblus rühmadele.

Robotika õppe- ja kasvatustegevuses

Eesmärgiks on, et laps:

1. Tutvub lihtsate programmeerimisvõtetega mänguliselt.

2. Tunneb rõõmu robotiga tegutsemisest.
3. Oskab haridusrobotit eesmärgipäraselt kasutada mängus.
4. Teeb kaaslastega koostööd ja oskab otsida roboti käitumisele loogilisi põhjendusi.
5. Arendab loovat mõtlemist.
6. Muutub füüsilistes tegevustes oskuslikumaks ja kiiremaks.

Õppe-ja kasvatustegevuse korraldamine robotika valdkonnas:

1. Robotika toimib integreerituna, lõimituna õppekavavaldkondade ja -tegevustega.
2. Õppimine toetub laste loomulikule huvile ja võimaldab praktiliste lahenduste leidmist.
3. Lihtsalt ja lapsesõbralikult tutvustada lastele esimesi teadmisi seadmete juhtimisest ja programmeerimisest ning arendada nende suunavat ja kirjeldavat kõnet läbi roboti käitumise selgitamise.
4. Digivahendite kasutamine kasvatab tähelepanu, püsivust, koostöö oskusi ja toetab lapse üldist arengut.

Seosed teiste õppekava valdkondadega:

Keel ja kõne, eesti keel

- laps väljendab ennast selgelt, esitleb enda mõtteid ja kavatsusi teistele arusaadavalt,
- laps omandab uut sõnavara,
- robotikaga seotud tekstid toetavad lugemis- ja kirjutamisoskuse,
- suunatakse last õpitavat keelt kasutama igapäevategevustes ning suheldes, luues selleks lapsi huvitavaid olukordi, sh väljaspool lasteaeda (kauplus, teater, spordivõistlus, õppekäik jm).

Mina ja keskkond

- erinevate mõisete õppimine (loodusnähtused, loomad, linnud, taimed jm),
- robotite abil probleemide lahendamine toetab probleemilahendusoskust, olulise eristamist ebaolulisest, pakub eduelamust idee teostamisest ja väljakutsete ületamisest.

Matemaatika

- areneb orienteerumise oskus ruumis, määratletud alal,
- areneb loogiliste seoste leidmise, analüüsimise ja seletamise oskus, robotika valdkond tagab matemaatiliste pädevuste praktilise rakendamise ja igapäevaeluga seostamise võimalused,

- robotikaga tegelemine toetab mõistete: hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine, suurused ja mõõtmine, geomeetrilised kujundid õppimist.

Kunst

- robotikavahendite esteetilist välimust kujundades areneb ilumeel, kujuneb funktsionaalse ja esteetilise tasakaal, robotiehitus ergutab loovust.

Muusika

- erinevate rütmide ning nende vaheldumise tajumine roboti liikumiste ja liikumiskiiruste kavandamisel loovad seose muusikaõpetusega.

Liikumine

- robotikaga tegutsedes areneb tähelepanu ja täpsus, tasakaal, tugevnevad peenmootorika oskused

Õppevahendi lõimingu näited

Bee-bot robotit on võimalik lõimida järgnevalt:

- 1) mina ja keskkond – isekoostatud mati kasutamine, kus on loodust, kodu, tegevusi jne käsitlevad pildid;
- 2) keel ja kõne – laps jutustab pildi põhjal ruutudest, kus mesimumm peatub, õpib tähti, lahendab ristsõna, koostab lauset vms;
- 3) eesti keel, kui teine keel – laps õpib isekoostatud matilt piltide abil uusi sõnu või väljendeid;
- 4) metemaatika – laps õpib loetama või arvutama mesilast õigetele numbritele suunates;
- 5) kunst – lapsed loovad ise mesilasele liikumismatte või meisterdavad/kaunistavad riideid;
- 6) muusika – lapsed õpivad iseloodud mati pealt noote või muusikariistu;
- 7) liikumine – lapsed teevad võimlemisharjutusi, mida mesimumm näitab isekoostatud mati peal.

6. ÕPPE- JA KASVATUSVALDKONDADE EESMÄRGID JA SISU (RÕK 5. peatükk)

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu ja lõimivad tegevused (RÕK 5. peatükk § 16)

Õppe- ja kasvatustegevuse seob tervikuks lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika. Valdkondade kaupa esitatud õppesisu ja -tegevuste lõimimisel lähtutakse üldõpetuslikust põhimõttest. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse järgmisi tegevusi: kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine ning mitmesugused liikumis-, muusika- ja kunstitegevused (RÕK § 16 lg1)

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, sisu, kavandamine ja korraldus ning lapse arengu eeldatavad tulemused esitatakse seitsmes valdkonnas :

- 1) mina ja keskkond;
- 2) keel ja kõne;
- 3) eesti keel kui teine keel;
- 4) matemaatika;
- 5) kunst;
- 6) muusika;
- 7) liikumine (RÕK § 16 lg2).

6.1 Valdkond *Mina ja keskkond* (RÕK 4. peatükk § 17)

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps :

- 1) mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
- 2) omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
- 3) väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone;
- 4) väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult;
- 5) väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
- 6) märkab nähtusi ja muutusi looduses (RÕK § 17 lg1).

Valdkonna *Mina ja keskkond* sisu :

- 1) sotsiaalne keskkond: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad, kombed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha; ohuallikad ning ohutu käitumine;
- 2) looduskeskkond: kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele;

3) tehiskeskkond: ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond (RÕK § 17 lg2).

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel :

- 1) valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatust;
- 2) suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: vaadeldes, nuusutades ja maitstes, kompides, kuulates helisid;
- 3) lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust;
- 4) suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervise seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeltõlge tegema;
- 5) suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma (RÕK § 17 lg3).

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps :

- 1) tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huvisid jms;
- 2) kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone;
- 3) nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid;
- 4) nimetab Eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone;
- 5) mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused;
- 6) oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku;
- 7) julgeb keelduda (ühis)tegevus(t)est, kui osalemine on ennast ja teisi kahjustav või ohtlik;
- 8) kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist;
- 9) järgib isikliku hügieeni nõudeid, sealhulgas hammaste hoidmist ja hooldamist;
- 10) suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt ning käitub seda säästvalt;
- 11) kirjeldab kodukoha loodust, tuntumaid taimi, seeni ja loomi;
- 12) kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring;
- 13) selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad;
- 14) selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest;
- 15) mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale;
- 16) kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm;
- 17) teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga lasteaia õuealal sõita (RÕK § 17 lg4).

Teema	3aastane	5aastane	7aastane
-------	----------	----------	----------

Mina	1. Ütleb küsimise korral oma ees- ja perekonnanime. 2. Vastab õigesti küsimusele, kas ta on tüdruk või poiss. 3. Ütleb vastuseks vanuse küsimisele oma ea aastates või näitab seda sõrmedel.	Oskab öelda oma nime, vanuse ja soo (tüdruk, poiss).	1. Oskab end tutvustada. 2. Teab oma kohustusi ja õigusi. 3. Kirjeldab enda omadusi ja huve.
Perekond ja sugulased	1. Nimetab pereliikmeid: ema, isa, õde, vend. 2. Teab õdede ja vendade nimesid.	Kirjeldab oma perekonda (pereliikmed + onu ja tädi, pereliikmete nimed ja perekonnanimed).	1. Teab oma pereliikmeid ja lähissugulasi. 2. Mõistab, et pered võivad olla erinevad. 3. Jutustab oma vanavanematest.
Kodu	Vastab küsimustele oma kodu ja pereliikmete kohta.	1. Kirjeldab oma kodu: eramu, korter, talumaja. 2. Nimetab kodu asukoha: linnas (tänav, linn), maal (talukoha nimi). 3. Kirjeldab pereliikmete koduseid tegevusi ja nimetab oma kohustusi nende hulgas.	1. Oskab kirjeldada oma kodu ja kodukohta. 2. Teab kodust aadressi ja telefoni.
Lasteaed	1. Oskab nimetada oma rühma nime. 2. Suuda leida oma koha rühmas (kapp, voodi, käterätik). 3. Nimetab rühmas olevaid esemeid. 4. Ütleb küsimise korral rühmakaaslaste ja õpetajate ning õpetajaabi nimed	1. Nimetab oma lasteaia nime. 2. Oskab kirjeldada oma tegevusi ja mängu. 3. Teab nimetada lasteaiatöötajaid ja nende tegevusi. 4. Teab oma, võõra ja ühise tähendust.	1. Teab lasteaia aadressi. 2. Nimetab erinevaid ameteid lasteaias ja nende vajalikkust. 3. Kirjeldab lasteaia kodukorda ning teab rühmareegleid ja traditsioone.
Kool			1. Teab kooli kui õppimise kohta. 2. Oskab kirjeldada, mille poolest lasteaed koolist erineb.
Ametid, elukutsed, tööd	1. Nimetab pereliikmete koduseid toimetusi. 2. Matkib lihtsamaid töövõtteid. 3. Asetab töövahendid kokkulepitud kohta.	1. Oskab nimetada vanemate ameteid. 2. Kirjeldab üldtuntud elukutseid oma kodukohas. 3. Loetleb tuntumate ametite juurde kuuluvaid töövahendeid. 4. Põhjendab mängu- või töökoha korrastamise vajadust.	1. Oskab nimetada pereliikmete elukutseid ja ameteid. 2. Teab ja oskab kirjeldada erinevaid elukutseid ning nende vajalikkust. 3. Mõistab töö ja vastutuse tähtsust. 4. Soovib osaleda jõukohastes kodutöödes. 5. Selgitab raha otstarvet.
Kodumaa, teised rahvused Eestis	1. Osaleb jõukohasel viisil vanemate laste ja täiskasvanute tegevuses kodumaale tähtsatel päevadel (ruumide kaunistamine, laulude laulmine, peoriie kandmine jm). 2. Leiab Eesti lippu nähes erinevate värvide seast Eesti lipu värvid.	1. Teab oma rahvust ja keelt ning riigi tähtsamaid sümboleid. 2. Oskab nimetada sündmusi, mille puhul heisatakse riigilipp. 3. Oskab nimetada erinevaid rahvusi oma rühmas ja kodukohas.	1. Nimetab Eesti riigi sümboleid (lipp, hümn, vapp, lind, lill, kivi). 2. Teab koduvalla/-linna sümboleid. 3. Oskab Eesti kaardil näidata oma kodukohta. 4. Teab Eesti Vabariigi presidendi nime. 5. Oskab nimetada teisi rahvusi ja keeli ning teab nende kombeid ja traditsioone.

			6. Suhtleb teisest rahvusest lastega. 7. Teab ja nimetab Eesti lähinaabreid (Läti, Soome, Rootsi, Venemaa).
Tähtpäevad, pühad ja kombed	1. Räägib oma sünnipäevast (kuidas tähistatakse). 2. Nimetab küsimise korral pühadega seotud tegevusi.	1. Kirjeldab tähtpäevi peres. 2. Oskab kirjeldada tuntumaid rahvakombeid (vastlad, mardipäev, kadripäev) ja nendega seotud tegevusi.	1. Teab eesti rahva traditsioone ja kombeid. 2. Teab tähtpäevi ja nende tähistamise vajalikkust (tarkusepäev, emakeelepäev, lastekaitsepäev, sõbrapäev jm). 3. Oskab kirjeldada tähtpäevade tähistamist oma lasteaia või kodus (kolmekuningapäev, volbrapäev, jaanipäev, hingedepäev jm). 4. Oskab nimetada riiklikke pühi ja nendega seotud traditsioone (riigi aastapäev, võidupüha).
Üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid	1. Teab mõistete hea ja paha tähendust. 2. Meeldetuletamise korral tervitab, jätab hüvasti, palub ja tänab.	1. Teab mõistete <i>õige ja vale</i> tähendust. 2. Teab üldtuntud viisakusreegleid. 3. Tunneb ja järgib lauakombeid.	1. Teab mõistete <i>ausus ja autus</i> tähendust ning oskab vastavalt käituda. 2. Oskab järgida käitumisreegleid erinevates olukordades (kaupluses, teatris, kirikus, kalmistul jm). 3. Mõistab vastutust oma tegude ja käitumise eest.
Sõprus ja abivalmidus	1. Küsimise korral nimetab oma sõprade nimesid. 2. Oskab haiget saanud sõpra lohutada.	1. Nimetab küsimise korral sõbra positiivseid omadusi. 2. Oskab sõpra lohutada ja abistada. 3. Oskab andeks anda ja leppida.	1. Oskab luua ja hoida sõprussuhet; teab sõpruse tähendust, oskab kirjeldada sõbraks olemist ning sõber olla. 2. Kirjeldab tundeid, mis tekivad tülitsetes ja leppides.
Hoolivus, turvalisus ja tähelepanelikkus		1. Märkab kaaslast ja oskab teisi arvestada. 2. Oskab väljendada oma emotsioone teisi arvestavalt (rõõm, mure jm).	1. Oskab kirjeldada oma emotsioone ja tundeid. 2. Oskab kaasinimestega tähelepanelikult käituda (vanemad, vanavanemad jt).
Suhtumine erinevustesse		Oskab kirjeldada inimeste erinevusi (keeleline, rassiline, vanuseline, tervisest tulenev) ja abivahendeid (prillid, ratastool, vaegnägemine – valge kepp, vaegkuulmine – kuuldeaparaat).	1. Oskab arvestada oma arvamustest ja huvidest erinevaid huve ja arvamusi. 2. Teab nimetada erivajadustega inimestele vajalikke abivahendeid. 3. Pakub abi erivajadustega inimestele oma võimete ja võimaluste piires.
Ehitised	Tunneb ära oma kodu ja lasteaia ning tuttavad teenindusasutused.	1. Kirjeldab kodumaja omapära: maja osad ja nende otstarve, ruumid ja nende sisustus. 2. Oskab nimetada erinevaid ruume lasteaia	1. Oskab kirjeldada vanaaja kodu ja selle sisustust, teab nimetada kõrvalhooneid ning nende otstarvet.

		ning teab nende otstarvet. 3. Oskab kirjeldada lasteaia õueala ning seal kasutatavaid vahendeid.	2. Oskab nimetada maja ehituseks kasutatavaid materjale (puit, kivi jm). 3. Oskab nimetada teenindusasutusi ja nende vajalikkust (kauplus, juuksla, polikliinik, pank, apteek, kingsepatöökoda, kaubanduskeskus jm). 4. Teab nimetada kodukohale olulisi ehitisi
Kodumasinad	Oskab küsimise korral nimetada kodus kasutatavaid kodumasinaid ja -elektroonikat (kell, pliit, külmkapp, pesumasin, televiisor, arvuti jm).	Kirjeldab kodumasinaid ja -elektroonikat ning teab nende otstarvet ja nendega seotud ohte.	Kirjeldab kodumasinaid ja -elektroonikat ning teab nende otstarvet ja nendega seotud ohte (kirjeldused on täpsemad, võivad lisanduda põllutöomasinad).
Sõidukid	Oskab küsimise korral nimetada sõidukeid (auto, rong, buss, lennuk, laev, tramm, troll).	Kirjeldab erinevaid sõidukeid ja teab nende otstarvet.	Oskab nimetada või kirjeldada erineva töö tegemiseks vajalikke sõidukeid (kraanaauto, prügiauto, teerull jm).
Jäätmed	Leiab loodusest prahti ja toob selle kokkulepitud kogumiskohta (prügikast, prügikott, ämber).	Kirjeldab, kuidas tema kodus prügi sorditakse.	1. Teab, miks on vaja prügi sortida (paber, plast, patareid). 2. Oskab kirjeldada asjade korduva kasutamise võimalusi. 3. Mõistab asjade säästliku kasutamise vajalikkust (tarbetud ostud, raiskamine).
Tervise väärtustamine		Nimetab tervist hoidvaid tegevusi (nt tervislik toitumine, piisav kehaline aktiivsus, piisav uni ja puhkus, mäng, hea tuju, meeldivad suhted).	1. Kirjeldab, mida tähendab tema jaoks terve olemine. 2. Kirjeldab, kuidas hoida enda ja teiste tervist (näited tervisliku käitumise ja riskikäitumise vältimise kohta). 3. Teab, mis on haigus. 4. Teab, milline tegevus või käitumine kahjustab tervist (nt suitsetamine, sh passiivne, alkoholi tarvitamine, vägivald).
Hammaste tervis	1. Teab hammaste hooldamise vahendeid. 2. Harjab hambaid täiskasvanu abiga.	1. Peseb hambaid täiskasvanu juhendamisel. 2. Nimetab hammaste tervise jaoks vajalikke tegevusi (hammaste pesemine, tervislik toitumine, hambaarsti juures käimine).	1. Selgitab, miks tekib hambakaaries (hambaaugud). 2. Järgib hammaste hooldamise ja hoidmise põhimõtteid igapäevaelus.
Tervislik toitumine	Nimetab toiduaineid.	Nimetab toiduaineid, mida tuleks süüa iga päev.	Oskab nimetada, milliseid toiduaineid on vaja iga päev süüa rohkem ja milliseid vähem, et olla terve.
Inimkeha tundmine	Osutab küsimise korral peale, kätele,	Oskab nimetada kehaosi ja teab nende	1. Selgitab, mis on südame ja kopsude kõige

	jalgadele, silmadele, suule, ninale ja kõrvadele.	vajalikkust.	olulisem ülesanne, ning teab, millised tegevused aitavad neid hoida tervena. 2. Teab tüdruku ja poisi erinevusi.
Ohutus ja turvalisus	Nimetab esemeid, mis võivad olla ohtlikud (nuga, käärid).	1. Nimetab kohti, esemeid ja aineid, mis võivad olla ohtlikud (nt trepid, rõdu, aknad, kuum toit/vedelik, lahtine tuli, ravimid, terariistad, kemikaalid, elekter, veekogud, ehitised). 2. Nimetab tegevusi, mis võivad olla ohtlikud (talvel jääle minek; mängimine ohtlikes kohtades, nt tänaval, liivakarjääris, ehitisel; ujumine täiskasvanu järelevalveta; rattasõit kiivrita). 3. Selgitab, et õnnetuse korral tuleb pöörduda täiskasvanu poole. 4. Selgitab, miks ei tohi võõrastega kaasa minna.	1. Teab ja tunnetab ümbritsevaid ohte (olukordadest, inimestest, keskkonnast, loomadest ja käitumisest põhjustatud ohud). 2. Teab, millised on turvalise käitumise reeglid erinevates situatsioonides ja keskkondades. 3. Nimetab hädaabinumbri 112 ja oskab seda kasutada. 4. Teab ja kirjeldab, kuidas tegutseda ohuolukordades (vette kukkumine, läbi jää vajumine, tulekahju, põletus, teadvuseta või raskelt vigastada saanud kaaslane). 5. Selgitab, kuidas käituda eksinuna linnas/maal või metsas.
Kodukoha loodus: veekogud, kodupaiga mets- ja koduloomad; taimed, seemned ja putukad	1. Tunneb rõõmu looduses (õues) viibimisest. 2. Oskab osutamise korral nimetada metsa, muru, lille, puud.	1. Oskab nimetada oma kodukoha olulisemat veekogu (meri, jõgi, järv). 2. Oskab nimetada tuntumaid seemi ja kirjeldada neid, mis kasvavad kodukoha metsas.	1. Oskab kirjeldada kodukoha loodust (mere ääres, park, mets, suur puu jne), nimetada ning iseloomustada metsloomi, koduloomi ja putukaid. 2. Oskab nimetada teravilju, mida kasutatakse söögiks või mis kasvavad kodukoha lähedal põldudel.
Loomad: erinevad elupaigad ja eluviisid, välimus, kasv, areng	1. Oskab küsimise korral nimetada tuttavat looma ja tema kehaosi. 2. Oskab küsimise korral nimetada tuttavat lindu. 3. Teab, et mõned loomad elavad metsas ja mõned inimeste juures (kodus).	Oskab nimetada tuttavaid loomi, kirjeldada nende välimust ja öelda, kus nad elavad.	1. Nimetab tuntumaid erineva elupaiga ja -viisiga loomi ning kirjeldab nende välimust. 2. Teab loomade käitumise erinevusi eri aastaegadel (rändlinnud, talveuni, pesaehitus ja poegade toitmine).
Putukad: erinevad elupaigad ja eluviisid, välimus, kasv, areng	Oskab nimetada tuttavaid putukaid (lepatriinu, sipelgas, mesilane).	Teab putukate elupaiku: mesilane ja mesilastaru, sipelgas ja sipelgapesa.	Oskab kirjeldada tuttavate putukate välimust ja nende elupaiku
Taimed: erinevad kasvukohad ja vajadused, välimus, kasv, areng	1. Eristab tuntumaid puuja aedvilju välimuse ning nimetuse järgi. 2. Oskab osutamise korral nimetada tuttavaid lilli.	Oskab nimetada ning kirjeldada tuttavaid puid, lilli, puu- ja kõõgivilju.	Oskab nimetada ning kirjeldada aias ja metsas kasvavaid taimi (marjad: mustikas, maasikas, pohl, sõstar, tikker; puud: õunapuu, pirnipuu, kirsipuu, toomingas, pihlakas jm).

Öö ja päev: nende vaheldumine ja sellega seotud muutused looduses	Oskab küsimise korral iseloomustada ööd (on pime) ja päeva (on valge).	Eristab ning nimetab päeva ja ööd (päeva ja öö vaheldumise iseloomustamine ning seostamine taimede ja loomade tegevusega).	Kirjeldab oma sõnadega loodust ja inimesi erinevates tsüklites: ööpäev, nädal, aastaring.
Aastaajad: nende vaheldumine ja sellega seotud muutused looduses ning loomade ja inimeste tegevused	Oskab nimetada talve ja suve iseloomulikke nähtusi (talvel sajab lund, on külm; suvel saab ujuda, on soe).	Oskab nimetada kõiki aastaaegu ja neid iseloomustada.	1. Seostab muutusi looduses aastaegade vaheldumisega ning oskab neid kirjeldada. 2. Oskab nimetada inimeste iseloomulikke tegevusi olenevalt aastaajast (seemnete külvamine, taimede istutamine, põldude kündmine, mererannas päevitamine, veekogudes ujumine, jalgrattaga sõitmine, lehtede riisumine, suusatamine jne). 3. Oskab nimetada loomade iseloomulikke tegevusi olenevalt aastaajast (ehitavad pesa, toidavad poegi, talveuni, rändamine lõunasse jm).
Ilmastik: erinevad ilmastikunähtused	Oskab nimetada erinevaid ilmastikunähtusi (sajab lund, vihma, päike paistab).	1. Nimetab ilmastikunähtusi ja kirjeldab neid. 2. Teab õhu vajalikkust ja kasutamist.	Selgitab ilmastikunähtuste seost aastaegadega.
Inimese mõju loodusele: loodushoid, säästev areng	1. Mõistab, et lilli nopitakse vaasi panekuks. 2. Teab, et prügi visatakse selleks ettenähtud kohta.	1. Mõistab, et joogivett on vaja kokku hoida (hambapesu, nõudepesu, joogiks võetud vesi). 2. Mõistab, et elektrit tuleb kokku hoida (kustutab toast lahkudes tule). 3. Teab, et inimene saab talvel loomi aidata. 4. Mõistab, et on vaja istutada puid ja muid taimi. 5. Oskab hoida enda ümber puhtust looduses, kodu ümbruses jm.	1. Suhtub ümbritsevasse hoolivalt ning käitub seda säästvalt. 2. Kirjeldab, millised on inimtegevuse positiivsed ja negatiivsed mõjud tema koduümbruse loodusele. 3. Teab, kuidas loomi talvel aidata, ja oskab seda teha. 4. Teab, kuidas viga saanud või inimese hüljatud looma aidata. 5. Teab prügi sortimise vajalikkust ning oskab sortida lihtsamat prügi (pudelid, paber, olmeprügi). 6. Soovib osaleda looduse korrastamises.
Valguse, temperatuuri, vee, õhu ja toitainete tähtsus taimedele ning loomadele	Teab, et taimed ja loomad vajavad kasvamiseks vett ja toitu.	1. Teab, et taimed ja loomad vajavad kasvamiseks vett, valgust ja õhku. 2. Oskab kirjeldada erineva temperatuuri mõju taimedele, loomadele ja inimesele.	Selgitab valguse, temperatuuri, vee, toitainete ning õhu tähtsust taimedele, loomadele ja inimestele.
Valgusfoor ja tänava ületamine	1. Teab valgusfoori ja tulede tähendust (punane, kollane, roheline). 2. Teab mõisteid sõidutee ja kõnnitee.	1. Teab valgusfoori tulede süttimise järjekorda ning nende tähendust. 2. Teab, kuidas sõiduteed ületada.	1. Oskab kirjeldada oma teekonda kodust lasteaeda. 2. Teab, kuidas ületada ristmikku. 3. Teab liiklemise erinevusi linnas ja maal.

		3. Oskab ületada tänavat jalgrattaga (jalgratas käe kõrval).	4. Oskab kasutada hädaabinumbrit 112.
Liiklusmärgid	Teab liiklusmärkide tähtsust (aitavad ohutult liigelda).	Teab liiklusmärkide tähendusi.	1. Teab, kuidas käituda ühissõidukist väljudes. 2. Teab rulluisukude ja rulaga sõitmise nõudeid (kiiver, põlveja küünarnukikaitsmed, ohutud paigad).
Sõidukid	1. Teab liiklusvahendeid ja eriotstarbelisi sõidukeid. 2. Teab jalgrattaga sõitmise nõudeid (kiiver).	1. Teab liiklusvahendite erinevusi ning eriotstarbeliste sõidukite ülesandeid ja tähtsust. 2. Oskab ühissõidukis käituda (sõidupilet).	
Helkur, turvatool ja -vöö	Teab helkuri kasutamise vajalikkust.	1. Teab turvavöö ja turvatooli vajalikkust sõidukis. 2. Oskab kirjeldada liiklemise ohtusid erinevates ilmastikuoludes. 3. Oskab selgitada, kus ja kuidas helkurit kanda.	Teab, kuhu kinnitada helkurribad.

6.2 Valdkond *Keel ja kõne* (RÕK 4. peatükk § 18)

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps :

- 1) tuleb toime igapäevases suhtlemises;
- 2) kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesisist lauseehitust;
- 3) tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused (RÕK § 18 lg1).

Valdkonna *Keel ja kõne* sisu :

- 1) keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;
- 2) suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;
- 3) lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus (RÕK § 18 lg2).

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel :

- 1) lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel;
- 2) peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning

igapäevatoimingud); lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda; laps õpib rääkima reaalsetes suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga;

3) suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama; ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi, lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist;

4) õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi (häälikupikkuse eristamine, sõnade häälimine jmt) mänguliselt ja igapäevategevustega seostatult;

5) mitmekesistatakse kirjutamise harjutusi, kasutades erinevaid vahendeid, värvusi jmt. (RÕK § 18 lg3)

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps :

1) tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel; arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga;

2) saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida;

3) suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda;

4) jutustab pildi, kuuldu teksti või oma kogemuse alusel, annab edasi põhisisu ja olulised detailid, vahendab ka oma tundeid;

5) kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid;

6) kasutab kõnes kõiki käände- ja pöördevorme ainsuses ja mitmuses;

7) valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada;

8) hääldab oma kõnes ja etteöeldud sõnade kordamisel õigesti kõiki emakeele häälikuid;

9) tunneb tähti ja veerib kokku 1–2-silbilisi sõnu, tunneb kirjapildis ära mõned sõnad;

10) kirjutab joonistähedega 1–2-silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega;

11) teab peast emakeelseid luuletusi ja laule (RÕK § 18 lg4).

Lapse arengu eeldatavad tulemused

Sisuplokid	2aastane	3aastane	4aastane	5aastane	6aastane	7aastane
Suhtlemine	1. Suhtleb täiskasvanuga esemetega tegutsemise ajal. 2. Eelistab suhtluspartnerina peamiselt tuttavat täiskasvanut. 3. Kasutab suheldes mitteverbaalseid vahendeid (osutamist) koos üksikute sõnadega. 4. Vastab täiskasvanu küsimusele ja	1. Osaleb dialoogis: esitab küsimusi, väljendab oma soove ja vajadusi, vastab vajaduse korral rohkem kui ühe lausungiga*. 2. Kasutab erinevat intonatsiooni ja hääletugevust sõltuvalt suhtluseesmärgist (teatamine, küsimine, palve jm). 3. Kommen	1. Algatab ise aktiivselt suhtlust. 2. Suhtleb meelsasti ja aktiivselt eakaaslastega koostevuses. 3. Küsib täiskasvanult palju küsimusi teda ümbritsevate asjade kohta. 4. Kommen teerib enda ja kaaslaste tegevust (räägib, mida tehti) 2–3	1. Algatab ja jätkab täiskasvanuga dialoogi ka väljaspool tegevussituatsiooni, nt vahetab vesteldes muljeid oma koge muste põhjal, esitab tunnetusliku sisuga küsimusi (nt Miks ta nii tegi? Kuidas teha?). 2. Kasutab rollimängus	1. Räägib iseendast ja esitab küsimusi täiskasvanu kohta (nt Kus ja kellega ta elab? Kas tal on lapsi?). 2. Kasutab ja mõistab suhtlemisel nalja, narritamist. 3. Püsib teemas, vajaduse korral läheb kaasa teiste algatatud	1. Kasutab dialoogis erinevaid suhtlusstrateegiaid (nt veenmine, ähvardamine) sõltuvalt suhtlus eesmärkidest. 2. Valib intonatsiooni ja sõnu olenevalt kaassuhtlejast (laps, täiskasvanu) ja/või suhtlus olukorrast (kodu, vöõras koht). 3. Mõistab

	<p>korraldusele tuttavas situatsioonis mingi tegevuse, hääliitsuse või 1–2sõnalise ütlusega.</p>	<p>teerib enda ja/või kaaslaste tegevust 1–2 lausungiga. 4. Mõistab 1 teksti*, mis on seotud tema kogemuse ja tegevusega. 5. Loeb peast või kordab järele 1–2 realist luuletust.</p>	<p>lausungiga. 5. Räägib 2–3 lausungiga mõnest hiljuti kogetud emotsionaalsest kogemusest. 6. Jutustab pildiseeria järgi, öeldes iga pildi kohta ühe lausungi.</p>	<p>erinevat intonatsiooni ja hääletugevust. 3. Kasutab õigesti mõningaid viisakus väljendeid. 4. Kirjeldab täiskasvanu abiga olupilti* ja annab edasi pildiseerial kujutatud sündmust. 5. Annab kuulnud teksti sisu edasi täiskasvanu suunavate küsimuste abil, väljendades end peamiselt üksikute, sidumata lausungitega. 6. Jutustab nähtust, tehtust ja möödunud sündmustest 3–5 lausungiga (nt mida ta tegi kodus pühapäeval). 7. Loeb peast kuni 4realisi liisusalme/luuletusi. 8. Mõistab teksti, mis pole otseselt seotud tema kogemusega.</p>	<p>teemamuutusega. 4. Annab edasi kuulnud teksti (nt muinasjutu) sündmuste järgnevust, põhjusi ning tegelaste käitumist täiskasvanu suunavate küsimuste/ korralduste abil. 5. Jutustab pildi või kogemuse põhjal seotud lausungitega. 6. Jutustades seob lausungeid peamiselt sõnadega ja siis, siis, ja. 7. Suunab kõnega kaaslaste tegevust ja annab sellele hinnanguid.</p>	<p>kaudseid ütlusi (nt Ruumis on aken lahti. Otsene ütlus: Pane aken kinni! Kaudne ütlus: Mul on jahe). 4. Jutustab olu- ja tegevuspiltide järgi, kirjeldab tuttavaid esemeid ja nähtusi, andes edasi põhisisu ning olulised detailid. 5. Tuletab mõttelüngaga* tekstis iseseisvalt puuduva info. 6. Räägib sellest, mida hakkab tegema (plaanib välikäes tuttavaid tegevusi). 7. Laiendab jutustades täiskasvanu suunamisel teksti (tuletab eelnevat ja järgnevat tegevust, sündmust). 8. Jutustamise ajal parandab ja täpsustab oma teksti.</p>
Grammatika	<p>1. Kasutab tuttavas situatsioonis ja tegevuses grammatiliselt vormistamata 1–2sõnalisi lauseid (nt Miku õue p.o Mikk tahab õue minna). 2. Kasutab üksikuid käände- ja pöörde vorme juhuslikult mõne sõna puhul (nt ainsuse omastav, osastav, tegusõna 3. pööre). 3. Kasutab sõnu enamasti ühes, üksikuid sõnu juhuslikult 2–3 vormis. 4.</p>	<p>1. Mõistab 2 ning kasutab tuttavas tegevuses ja situatsioonis 3–5sõnalisi lihtlauseid. 2. Kasutab kõnes õigesti enamikku käändevorme. 3. Kasutab kõnes õigesti tegusõna käskivat kõneviisi (nt Joonista! Istu!). 4. Kasutab kõnes õigesti tegusõna kindla kõneviisi olevikuvorme (nt sõidab, laulavad). 5. Kasutab kõnes õigesti tegusõna ma- ja dategevus nime</p>	<p>1. Kasutab kõnes eri tüüpi lihtlauseid, sh koondlauseid*. 2. Kasutab kõnes lihtsamaid suhteid väljendavaid rindlauseid* (sidesõnad ja, aga). 3. Kasutab kõnes õigesti tegusõna lihtmineviku vorme (nt sõitis, laulsid).</p>	<p>1. Kasutab kõnes lihtsamaid põimlauseid*. 2. Kasutab kõnes nud- ja tudkesksõnu (nt söödud - söönud). 3. Kasutab kõnes omadussõna võrdlusastmeid (suur - suurem - kõige suurem). 4. Kasutab tingivat kõneviisi (mängisin, mängiksin). 5. Ühildab sõnu arvus (karud söövad) ja käändes (ilusale lillele; punase palliga). 6. Kasutab</p>	<p>1. Kasutab kõnes õigesti saava ja rajava käände vorme (saab lauljaks, jookseb kivini). 2. Märkab grammatikavigu täiskasvanu kõnes (nt lugeb p.o loeb; mõmmi maga p.o mõmmi magab; lillene p.o lilleline; seen kasvab all kuuse p.o seen kasvab kuuse all) ning osutab neile. 3. Kasutab kõnes enamasti õigesti umbisikulist tegumoodi (loetakse, pesti).</p>	<p>1. Kasutab kõnes kõiki käändevorme ainsuses ja mitmuses, sh harva esinevaid (nt olev kääne: arstina). 2. Kasutab kõnes käändevorme harva esinevates funktsioonides (nt kohakäänded ajasuhete väljendamiseks: hommikust õhtuni). 3. Kasutab kõnes õigesti osastava ja sisseütleva käände erinevaid lõpuvariante (nt palju</p>

	Väljendab kõnes mõnda järgmistest suhetest: eitus (ei taha), kuuluvus (tädi lusikas), asukoht (emme siia), omadus (auto katki), subjekti-objekti suhe (issi anna pall).	(nt hakkame mängima, ei taha mängida).		kõnes õigesti enamikku nimisõna käändevorme mitmuses (ilusatel lilledel).		linde, konni, autosid). 4. Kasutab kõnes enamasti õigesti laadivahelduslikke sõnu (pueb - pugema; siga - sead). 5. Kasutab õigesti põimlauseid, mis väljendavad põhjust (... , sest ...), tingimust (kui ... , siis), eesmärki (... , et ...).
Sõnavara	1. Kasutab oma kogemustega seostuvaid konkreetse tähendusega sõnu (umbes 50) tuttavas situatsioonis. 2. Kasutab nimi- ja tegusõnu (nt näu p.o kiisu, anna, opa p.o võta sülle), ase- ja määrsõnu (nt siia, seal, nii). 3. Mõistab sõnu (rohkem kui 50) ühes kindlas tähenduses tuttavas olukorras.	1. Kasutab nimisõnu, mis väljendavad tajutavaid objekte, nähtusi. 2. Kasutab tegusõnu, mis väljendavad tegevusi, millega ta ise on kokku puutunud. 3. Kasutab kõnes värvust, suurust jt hästi tajutavaid tunnuseid tähistavaid omadussõnu. 4. Kasutab kõnes mõningaid üldnimetusi (nt lapsed, riided). 5. Kasutab tagasõnu (all, peal, sees, ees, taga) ruumisuhete tähistamiseks.	1. Mõistab ja kasutab kõnes nii üld- kui ka liiginimetusi (nt kuusk, kask – puud; tuvi, kajakas – linnud). 2. Kasutab kõnes objektide osade/ detailide nimetusi (käpad, saba, rool). 3. Kasutab kõnes mõningaid liitsõnu (tuttmüts, kelgumägi) ja tuletisi* (täpiline, laulja).	1. Kasutab kõnes mõningaid vastandsõnu (nt lühike - pikk, must - puhas). 2. Kasutab kõnes mõningaid iseloomuomadusi ja hinnangut väljendavaid omadussõnu (nt arg, kaval, igav). 3. Kasutab kõnes aega väljendavaid nimisõnu hommik, päev, õhtu, öö. 4. Moodustab vajaduse korral sõnu uudsete või võraste objektide, nähtuste või tegevuste tähistamiseks (nt tikkudest maja – tikumaja; nuga õuna koorimiseks – õunanuga).	1. Kasutab kõnes õigesti aega väljendavaid määrsõnu eile, täna, homme. 2. Kasutab kõnes mõningaid sama tähenduslikke sõnu (nt jookseb, lippab, sibab). 3. Mõistab samatüveliste sõnade tähenduste erinevusi (joonistaja, joonistus, jooneline). 4. Kasutab õigesti sihilisi ja sihituid tegusõnu (nt veereb - veeretab; sõidab - sõidutab). 5. Nimetab ühe õpitud kategooria* piires vähemalt 2 sõna (nt lilled: tulp, roos).	1. Selgitab kuuldud kujundlike väljendite (tuul ulub, kevad koputab aknale) tähendust oma sõnadega ja/või toob enda kogemusega seotud näiteid. 2. Kasutab kõnes mõningaid abstraktse (s.o mittekoetava vastega) tähendusega sõnu (nt tundeid, vaimset tegevust tähistavaid sõnu mõtlen, arvan, julge, lahke). 3. Kasutab kõnes inimesi ja inimese tegevust iseloomustavaid sõnu. 4. Liidab ja tuletab analoogia alusel tuttavas kontekstis keelenormi järgides sõnu. 5. Kasutab õigesti aja- ja ruumisuheteid väljendavaid sõnu (nt vahel, kohal, otsas, varem, hiljem, enne, pärast). 6. Mõistab abstraktseid üldnimetusi õpitud valdkondades (nt sõidukid, elusolendid,

						tähtpäevad, kehaosad).
Häälamine	1. Hääldeb õigesti mõnda üksikut lühikest sõna. 2. Hääldeb sõnades õigesti häälduslikult lihtsamaid häälikuid, <i>nt a, e, i, o, u, p, m, t, l</i> .	1. Kasutab oma kõnes tuttavaid 1–2silbilisi sõnu õiges vältes ja silbi struktuuris. 2. Hääldeb õigesti enamikku häälikuid (erandid võivad olla r, s, k, õ, ü).	1. Kasutab oma kõnes tuttavaid 2–3silbilisi sõnu õiges vältes ja silbi struktuuris. 2. Hääldeb sõnades õigesti lihtsamatest häälikutest koosnevaid konsonantühendeid (nt -nt, -lt, -mp jne).	1. Hääldeb õigesti kõiki emakeele häälikuid. 2. Hääldeb õigesti 3–4silbilisi tuttava tähendusega sõnu. 3. Hääldeb õigesti kõiki häälikuühendeid 1–2silbilistes tuttava tähendusega sõnades. 4. Hääldeb õigesti sageli kasutatavaid võõrsõnu (nt taburet, banaan, diivan).	Kordab järele ja hääldeb ise õigesti kõiki emakeele häälikuid ja tuttava tähendusega sõnu.	1. Kordab õigesti järele tähenduselt võõraid sõnu. 2. Hääldeb õigesti võõrhäälikuid (f, š) tuttavates sõnades (nt Fanta, šokolaad).
Kirjalik kõne*	Vaatab koos täiskasvanuga pildi raamatuid, täiendab täiskasvanu juttu osutamisega pildile või üksiku sõna ütlemisega pildi kohta.	1. Vaatab üksi ja koos täiskasvanuga pildiraamatuid: keerab lehte, osutab pildile ning kommenteerib pilte. 2. Kuulab sisult ja keelelt jõukohaseid ettelõetud tekste. 3. Eristab kuulmise järgi tuttavaid häälikuliselt sarnaseid sõnu üksteisest (nt tass - kass, pall - sall, tuba - tupp), osutades pildile või objektile.	1. Tunneb täiskasvanu häälimise* või rõhutatud hääldamise* järgi kuulmise teel ära hääliku häälikute reas. 2. Tunneb ära ja nimetab üksikuid ja kirjutamist, kritseldades kriidi või pliiatsiga.	1. Tunneb kuulates iseseisvalt ära hääliku häälikute reas ja sõnades (v.a hääliku ühendites). 2. Kuulab ettelugemist, olles seejuures aktiivne (osutab pildidele, küsib, parandab ettelugejat tuttava teksti puhul). 3. Kirjutab õigesti üksikuid sõnu trükitähtedega (nt oma nime).	1. Häälib täiskasvanu abiga (järele korrates, abivahendeid* kasutades) 1–2silbilisi sulghäälikuta ja häälikuühendita sõnu. 2. Määrab hääliku asukoha (alguses, lõpus, keskel) häälikuühendita sõnas. 3. Kordab täiskasvanu eeskujul eri vältes kahest sõnast koosnevaid ridu (nt koli - kolli (III v); koli - kolli (II v); koli - kooli (III v); koli - kooli (II v)). 4. Loeb üksikuid sõnu kindlas situatsioonis (nt poe- ja tänavanimed, sildid).	1. Nimetab ja kirjutab enamikku tähti. 2. Veerib 1–2silbilisi sõnu kokku, pikemaid sõnu loeb aimamisi (järgneva kontrollita)* ja eksib sageli. 3. Häälib õigesti 1–2silbilisi ka sulghäälikuid sisaldavaid häälikuühenditeta sõnu. 4. Kirjutades märgib õigesti 1–2silbiliste häälikuühenditeta sõnade häälikustruktuuri* (nt lähen koli). 5. Eristab häälikuühendita sõnas kuulmise järgi teistest pikemat häälikut. 6. Jagab kuulnud lause sõnadeks, kasutades sõnade arvu märkimiseks abivahendeid. 7. Muudab täiskasvanu eeskujul sõna vältestruktuuri (nt koll - kool; linna (III v) - lina; tibu - tippu). 8. Tunneb

						ära luuletuse ja muinasjutu kui kirjandusžanri.
--	--	--	--	--	--	---

6.3 Valdkond *Eesti keel kui teine keel* (RÕK 4. peatükk § 19)

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps :

- 1) tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu;
- 2) soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega;
- 3) tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsamatest väljenditest;
- 4) kasutab lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid igapäevases suhtlemises (RÕK § 19 lg1).

Valdkonna *Eesti keel kui teine keel* sisu :

- 1) kuulamine;
- 2) kõnelemine;
- 3) Eesti kultuuri tutvustamine (RÕK § 19 lg2).

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel :

- 1) peetakse oluliseks eesti keelt kuulata ja omandada keeleoskus tegevuste käigus, kus sõnalist suhtlemist toetab kontekst (nt ümbritsevad esemed jmt);
- 2) pööratakse erilist tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele: kasutatakse miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke vahendeid;
- 3) suunatakse last õpitavat keelt kasutama igapäevategevustes ning suhtlemisel, luuakse selleks lapsi huvitavaid olukordi, sh väljaspool lasteaeda (kauplus, teater, spordivõistlus, õppekäik jm);
- 4) korraldatakse õpitut erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides, keeleõpet seotakse teiste tegevustega – liikumine, laulmine, käeline tegevus, vaatlemine jm;
- 5) vestlusteemade valimisel lähtutakse lapse kogemustest, samateemalistest vestlustest rühmas või kodus (emakeeles);
- 6) valitakse mitmekesiseid pildirikkaid ja lihtsama keelega raamatuid ettelugemiseks ja ühiseks lugemiseks;
- 7) pedagoog rõhutab õige kõne mudelite kasutamist ning osutab vigadele delikaatselt, sõna või fraasi korrektsena korrates (RÕK § 19 lg3).

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps :

- 1) mõistab lihtsamat argiteemalist eestikeelset kõnet;
- 2) tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid ning kasutab neid oma kõnes;
- 3) saab aru korraldusest ja toimib vastavalt;

- 4) saab aru lihtsast küsimusest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires;
- 5) kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid;
- 6) teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule;
- 7) oskab nimetada mõningaid Eesti kohanimesid, tuntud inimesi (RÕK § 19 lg4).

Lapse arengu eeldatavad tulemused

Mitte-eesti kodukeelega lapsed mitte-eesti õppekeelega (inglise, vene jms) rühmas

Üldteema	3–4aastased	4–5aastased	5–6aastased	6–7aastased
Kuulamine	1. Tunneb huvi eesti keele vastu. 2. Kuulab ja tajub eesti keele kõla.	1. Reageerib adekvaatselt lihtsamatele korraldustele. 2. Kuulab eestikeelset ettelugemist või jutustamist. 3. Mõistab lihtsamaid õpitud küsimusi. 4. Tunneb ära õpitud sõnad ja väljendid ning mõistab neid.	1. Reageerib adekvaatselt eesti keeles antud korraldustele. 2. Kuulab eestikeelset ettelugemist või jutustamist ning tunneb kuuldu pildil ära. 3. Mõistab õpitud küsimusi. 4. Tunneb ära õpitud sõnad ja väljendid ning mõistab neid.	1. Reageerib adekvaatselt eesti keeles antud korraldustele. 2. Kuulab ja mõistab kõnet, mis on vahetult seotud õpitud suhtlus situatsiooniga. 3. Mõistab ette loetud või jutustatud eakohase eestikeelse teksti põhisisu. 4. Mõistab esitatud küsimusi. 5. Tunneb ära õpitud/ omandatud sõnad ja väljendid ning mõistab neid
Kõnelemine	Kordab järele lihtsamaid sõnu.	1. Teab õpitud lihtsamaid viisakusväljendeid. 2. Tunneb aktiivset huvi asjade nimetuste vastu. 3. Kordab järele õpitud sõnu ning kasutab neid tuttavate esemete, tegevuste ja omaduste nimetamiseks. 4. Oskab vastata lihtsamatele küsimustele.	1. Kasutab õpitud viisakusväljendeid. 2. Kasutab õpitud sõnu esemete, tegevuste ja omaduste nimetamiseks. 3. Oskab koostada lihtsamaid fraase ja lauseid. 4. Kasutab endast rääkides sõna mina. 5. Vastab küsimustele õpitu piires. 6. Teab peast mõnda eestikeelset laulu või luuletust.	1. Kasutab elementaarseid viisakusväljendeid erinevates suhtlussituatsioonides. 2. Kõneleb õpitud sõnavara piires, suudab algetada ja lõpetada lihtsamat vestlust. 3. Vastab küsimustele ning oskab ise esitada lihtsamaid küsimusi. 4. Moodustab ise lihtsamaid fraase ja lihtlauseid. 5. Räägib õpitud sõnavara piires endast ja oma perest ning vestleb õpitud teemadel. 6. Teab peast mõnda eestikeelset luuletust ja laulu.

Lugemise ja kirjutamise alused		Hääldab järele kuulnud sõnu.	1. Tunneb huvi eesti keeles lugemise ja kirjutamise vastu. 2. Tunneb kirjaõiget ära oma nime.	1. Tunneb eesti keele häälikuid ja tähti. 2. Hääldab korrektselt lihtsamaid häälikuid. 3. Tunneb kirjaõiget ära mõned eestikeelsed sõnad. 4. Oskab kirjutada oma nime trüki tähtedega
Eesti kultuuri tutvustamine	Tunneb huvi Eesti rahvussümbolite vastu.	1. Tunneb ära Eesti lipu ja oskab seda kirjeldada. 2. Oskab nimetada, mis riigis ta elab. 3. Tunneb huvi Eestis tähistatavate rahvakalendri tähtpäevade vastu. 4. Tunneb huvi eesti rahvaloomingu vastu.	1. Tunneb Eesti rahvussümbolitest ära Eesti lipu, rahvuslille ja rahvuslinnu ning oskab neid nimetada. 2. Oskab nimetada mõningaid Eestis tähistatavaid riiklikke ja rahvuslikke tähtpäevi. 3. Oskab laulda mõnda tuntud eesti lastelaulu. 4. Teab mõnda eestikeelset liisusalmi.	1. Teab ja oskab Eesti rahvussümbolitest kirjeldada Eesti lippu, rahvuslille ja rahvuslinnu ning nimetab vähemalt kaks eesti rahvustoitu. 2. Oskab kirjeldada mõne Eestis tähistatava tähtpäevaga seotud kombeid, sh oma kogemuste põhjal. 3. Oskab laulda mõnda lihtsamat eesti rahvalaulu. 4. Tunneb ära eesti rahvarõivad.

6.4 Valdkond *Matemaatika* (RÕK 4. peatükk § 20)

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps :

- 1) rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
- 2) järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;
- 3) tunneb lihtsamaid ajamõisteid ja kirjeldab ning järjestab oma igapäevategevusi;
- 4) mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
- 5) mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
- 6) tunneb ja kirjeldab geomeetrisi kujundeid;
- 7) näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes (RÕK § 20 lg1).

Valdkonna *Matemaatika* sisu :

- 1) hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
- 2) suurused ja mõõtmine;
- 3) geomeetrised kujundid (RÕK § 20 lg 2).

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel :

- 1) suunatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama, kujundama, selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemetevahelisi seoseid, leiab esemete erinevusi ja sarnasusi, oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada;
- 2) harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ja kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;
- 3) seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunates sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;
- 4) suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm);
- 5) toetatakse üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist – erinevates objektides sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu (RÕK § 20 lg 3).

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps :

- 1) määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi;
- 2) võrdleb hulki, kasutades mõisteid *rohkem*, *vähem*, *võrdselt*;
- 3) teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust ja tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada;
- 4) liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke +, –, =;
- 5) koostab kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesi;
- 6) järjestab kuni viit eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm);
- 7) rühmitab esemeid asendi ning nähtusi ja tegevusi ajatunnuse järgi;
- 8) kirjeldab enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteerub ruumis, õuealal ja paberil;
- 9) oskab öelda kellaaega täistundides;
- 10) nimetab nädalapäevi, kuid, aastaaegu, teab oma sünnikuud ja -päeva;
- 11) mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõduühikuga (samm, pulk, nöör vms);
- 12) eristab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (kroon, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja teab, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse;
- 13) leiab erinevate kujundite hulgast ringi, kolmnurga, ristküliku, ruudu ning kera ja kuubi, kirjeldab neid kujundeid (RÕK § 20 lg 4).

Lapse arengu eeldatavad tulemused

Üldteema	2–3aastased	3–4aastased	4–5aastased	5–6aastased	6–7aastased
Hulgad, loendamine, arvud ja arvutamine	1. Rühmitab esemeid ühe sarnase tunnuse (värvus, kuju, suurus vms) järgi hulgaks. 2. Leiab erinevate esemete hulgast palju ja üks.	1. Otsustab, kas nimetatud ese kuulub (ei kuulu) moodustatud hulka. 2. Paaride moodustamisega (üksühesesse vastavusse	1. Rühmitab esemeid, olendeid kahe erineva tunnuse alusel (rühma lapsed on poisid ja tüdrukud). 2. Võrdleb esemete hulki	1. Loendab 12 piires, teab arvude rida 12ni. 2. Oskab nimetada antud arvule eelnevat/järgnevat arvu. 3. Tunneb numbrimärke. 4.	1. Mõtestab arvude rida 12ni. 2. Liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb ja kasutab vastavaid sümboliteid (+, –, =). 3. Oskab koostada

	3. Loendab asju kolme piires ning vastab küsimusele mitu on?	seadmise) saab teada, et esemeid on võrreldavates hulkades sama palju, ühepalju ehk võrdselt. 3. Loendab 5 piires ja tunneb arvude rida 5ni.	paaridesse seades ning otsustab, mida on rohkem kui, vähem kui. 3. Tutvub arvudega 10ni.	Võrdleb arve (on suurem kui, on väiksem kui). 5. Paneb kokku kahe hulga esemed ja liidab. 6. Võtab ühest hulgast esemeid ära ja lahutab.	matemaatilisi jutukesi kahe etteantud hulga järgi.
Suurused ja mõõtmine	Näeb ja leiab esemetes erinevusi (suur - väike).	Võrdleb (järjestab) kahte eset suuruse (suurem - väiksem), pikkuse (pikem - lühem), laiuse (laiem - kitsam) järgi ning kasutab mõisteid.	1. Järjestab esemeid kõrguse järgi (kõrgem - madalam). 2. Järjestab 3 eset suuruse, pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi.	1. Järjestab kuni 5 eset suurustunnuse järgi. 2. Leiab vaadeldavast objektist silma järgi suurema - väiksema - sama suure ning kontrollib objekte kõrvutades. 3. Hindab kaugust silma järgi. 4. Mõõdab pikkust, laiust ja kõrgust kokkulepitud mõõtevahendiga. 5. Järjestab raskuse ja paksuse järgi.	1. Teab igapäevaelus kasutatavaid pikkusmõõte cm, m ja km; massimõõtu kg ning mahumõõtu liiter; rahaühikuid kroon ja sent ning kasutab neid mängutegevustes. 2. Mõõdab pikkust, raskust ja vedelikku kokkulepitud mõõtevahendiga.
Geomeetrilised kujundid	1. Leiab samasuguse kujundi peale-, kõrvutivõi sisseasetamise teel. 2. Kompimise-veeretamisega eristab ümmargusi ja kandilisi esemeid, sh ringi ja ruutu.	Eristab kolmnurka ja nelinurka ning leiab kujunditega sarnaseid esemeid rühmatoast, õuest ja tänavalt.	Näeb ja oskab kirjeldada ruudu ning ristküliku sarnasusi ja erinevusi ning leida sarnaseid kujundeid ümbritsevast.	1. Koostab mustreid, laob pilte kujunditest. 2. Rühmitab kujundeid vormi, suuruse, värvuse vm järgi.	Eristab ruumilisi kujundeid (kuup, kera, risttahukas, püramiid) tasapinnalistest kujunditest (ruut, ring, ristkülik ja kolmnurk).
Orienteerumine ajas	Vestleb ööle ja päevale iseloomulikust ning matkib tegevusi mängus	1. Leiab aastaegadele iseloomulikke tunnuseid (piltidel, vestluses vm). 2. Eristab hommikut ja õhtut (kirjeldab tegevusi).	Teab ööpäeva osi hommik - päev - õhtu - öö; kirjeldab tegevusi ja sündmusi eile - täna - homme	1. Kirjeldab tegevusi erinevatel nädalapäevadel ja teab nädalapäevade järjestikuseid nimetusi. 2. Eristab mõisteid kiiresti - aeglaselt, varsti, hiljem, kohe.	1. Teab kuude nimetusi ning enda sünnikuud ja -päeva. 2. Määrab kellaega täistundides ning koostab päevakava. 3. Kasutab kõnes õigesti sõnu enne, praegu, hiljem - varem, noorem - vanem.
Orienteerumine ruumis	Orienteerub oma kehal ja näitab, mis asub ülal - all, kõrval, ees - taga.	Määrab teiste laste ja esemete asukohta enda suhtes: ülal - all, ees - taga (minu ees, minu taga jne).	1. Määrab enda asukohta teiste laste ja asjade suhtes (seisan Alo taga; olen tahvli ees). 2. Määrab vasakut ja paremat poolt.	1. Määrab eseme asukohta teise eseme suhtes: all - peal, kohal, keskel, äärel, vasakul - paremal. 2. Orienteerub ruumis (õues) juhendite järgi.	Orienteerub tasapinnal (paberil).

6.5 Valdkond *Kunst* (RÕK 4. peatükk § 21)

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps :

- 1) tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- 2) kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutlusmaailma;
- 3) vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid;
- 4) kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja -võtteid;
- 5) kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;
- 6) vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut (RÕK § 21 lg1).

Valdkonna *Kunst* sisu :

- 1) kujutamine ja väljendamine: mõtete, tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
- 2) kujundamine: objektile esteetilise lisaväärtuse andmine;
- 3) tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;
- 4) kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest, kunstist (RÕK § 21 lg2).

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel :

- 1) antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning tal on võimalus väljendada oma maailmanägemist;
- 2) suunatakse last vaatlema ning voolides, joonistades, maalides ja meisterdades kasutab laps vaatlustel tehtud tähelepanekuid;
- 3) kasutatakse teemasse sisseelamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne;
- 4) arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovalt kombineerida;
- 5) julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutlus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks lapse isikupärane eneseväljendus;
- 6) viiakse kunstitegevusi läbi ka õues, samuti kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule, liivale või kombineeritakse erinevaid materjale;
- 7) suunatakse last tehtut analüüsima, selgitama, miks ta kujutas esemeid, nähtusi just sellisel viisil, milliseid materjale ja tehnikaid kasutas ning kuidas tööga rahule jäi. Kaaslaste töödese tolerantse suhtumise kujundamisele aitab kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut (RÕK § 21 lg1).

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps :

- 1) leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil;
- 2) väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiaid;

- 3) kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid;
- 4) kujutab inimesi neile iseloomulike tunnuste kaudu;
- 5) keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö;
- 6) loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest;
- 7) koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks;
- 8) kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu (RÕK § 21 lg4).

Lapse arengu eeldatavad tulemused

Sisuplokid	3aastane	5aastane	7aastane
Kujutamine ja väljendamine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tunneb rõõmu kunstitegevuses osalemisest. 2. Leiab kritselduste hulgast nime(tuse) andmist või loo jutustamist väärivaid kujundeid. 3. Leiab ümbritsevas juhendamise toel sinise, kollase, punase ja rohelise värvi. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kujutab natuurist inspireeritud asju, objekte jne isikupäraste sümbolitega, mis olemuselt täienevad ja muutuvad keerukamaks. 2. Jutustab oma piltides nii tuttavatest asjadest ja kogetud sündmustest kui ka oma fantaasiatest. 3. Kasutab emotsioonide, nähtuste, esemete jne kujutamiseks värvitoone oma seostest ja tunnetest lähtuvalt. 4. Valib mõtte teostamiseks sobivaimana tunduvad vahendid. 5. Võrdleb heledamaid ja tumedamaid värvitoone ning tunneb sinist, kollast, punast, rohelist, valget, musta, pruuni ja roosat. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kasutab loovalt geomeetrilisi kujundeid ja nende kombinatsioone keerukamate objektide ülesehitamiseks. 2. Püsib töös valitud teemas seda isikupäraselt tõlgendades. 3. Jutustab temaatilistes töödes tegelaste tegevusest, omavahelistest suhetest ning tegevusajast ja -kohast. 4. Rõhutab kõige tähtsamat oma töös värvi, suuruse või asukoha valikuga. 5. Tunneb ümbritsevas esinevaid värve ja nimetab erinevaid värvitoone (hallikas, taevasinine jne).
Kujundamine	<p>Kaunistab (täppidega, joontega) ruumilisi ja tasapinnalisi esemeid (nt lillepotti, paberit, taskurätti, papptaldrikut, palli, sokki, plastiliinist plaati, kivi jne).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Koostab elementidest lihtsa kordumisskeemiga mustririba eseme äärisel kaunistamiseks (tass, taskurätt jne). 2. Kujundab õpetajaga koos tähtpäevakaardi sündmuse meeleoluga sobivate motiividega. 3. Valib kaunistusmotiivi ja kannab juhendamisel šablooni või templi abil selle omavalitud kohale esemel (kruusil, taldrikul, pluusil jne). 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Märkab mustri rütmi ja suudab seda jätkata. 2. Kujundab kaunistusmotiivi või mustri, arvestades kaunistatavat eset. 3. Selgitab omavalmistatud (voolitud, volditud, meisterdatud) esemete otstarvet ja nimetab koha, kuhu see sobib. 4. Aitab kujundada tähtpäevaga seotud peolauda ja ruumi.

Voolimine	<p>1. Õpetajat jäljendades muljub ja näpistab, rullib ja veeretab voolimis materjale.</p> <p>2. Teeb sõrme või pulgaga pehmesse voolimis materjali jäljendeid.</p>	<p>1. Õõnestab ümarvorme süvendit pöidlaga vajutades.</p> <p>2. Muudab voolimismaterjalide kuju neid pigistades ja venitades.</p> <p>3. Nii ümar- kui ka piklikke vorme töödeldes loob soovitud esemeid.</p> <p>4. Ühendab voolitud detaile omavahel.</p>	<p>1. Kasutab iseseisvalt tuttavaid voolimismaterjale, arvestades nende eripära.</p> <p>2. Valmistab õpetajaga koos uusi voolimissegusid.</p> <p>3. Niisutab voolingute ühenduskohti esemete tugevdamiseks.</p>
Joonistamine	<p>Tekitab iseseisvalt jämedate joonistumaterjalidega (rasvakriitide, pehmete pliiatsitega jne) erinevaid jälgi (täppe ning vertikaalseid, horisontaalseid, sirgeid, lainelisi, katkendlikke ja spiraalseid jooni), püüdes paberi piirides.</p>	<p>1. Jooni ja kujundeid ühendades joonistab sümbolitega, mis täienevad ja muutuvad keerukamaks.</p> <p>2. Joonistab ning värvib pindu värvi- ja viltpliiatsitega, kriitide ja sõega, muutes joonte tihedust. 3. Kasutab joonistusvahendeid liigse surveta.</p>	<p>1. Kasutab soovi korral koos erinevaid joonistusvahendeid nende olemusest lähtuvalt. 2. Värvib oma joonistatud või värviraamatu kujundeid, varieerides käe liikumise suunda.</p> <p>3. Sobitab pindu kattes heledaid ja tumedaid, peeni ja jämedaid jooni.</p>
Maalimine	<p>1. Tõmbab pintsliga erineva suunaga jooni, teeb täppe ning katab pindu.</p> <p>2. Trükib näpuvärvidega sõrmede ja kogu käega.</p> <p>3. Vajutab jäljendeid, kattes templi iseseisvalt värviga.</p>	<p>1. Võtab pintslile vajaduse korral lisaks värvi ja katab pindu.</p> <p>2. Teeb objektidele väiksemaid detaile pintsli vajutuste ja -tõmmetega.</p> <p>3. Ei kata maalides juba küllaldaselt kaetud pinda korduvalt.</p>	<p>1. Segab värve uute toonide saamiseks.</p> <p>2. Kasutab töös eri jämedusega pintsleid.</p> <p>3. Väldib värvide määrdumist.</p> <p>4. Kasutab töös pintsli erinevalt (pintsli otsa ja külge).</p>

6.6 Valdkond *Muusika* (RÕK 4. peatükk § 22)

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps :

- 1) tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
- 2) suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
- 3) suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
- 4) suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi (RÕK § 22 lg1).

Valdkonna *Muusika* sisu :

- 1) laulmine;
- 2) muusika kuulamine;
- 3) muusikalis-rütmiline liikumine;
- 4) pillimäng (RÕK § 22 lg2).

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel :

- 1) on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaalne tegevus;
- 2) kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, samuti kultuurilis-sotsiaalset aktiivsust ning väärtushinnanguid;
- 3) arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele;
- 4) kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades nagu *Keel ja kõne, Kunst* jne; muusika on igapäevaelu osa, nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul;
- 5) seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud;
- 6) muusikapalade (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul arvestatakse laste huvidega ning ea- ja jõukohasusega (RÕK § 22 lg3).

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps :

- 1) laulab ilmekalt loomuliku häälega ja vaba hingamisega;
- 2) laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas/ansamblis kui ka üksi;
- 3) suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada;
- 4) eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu;
- 5) eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille;
- 6) mängib eakohastel rütmilise ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge;
- 7) mängib lastepillidel ja oskab mängida ka pilliansamblis;
- 8) liigub vastavalt muusika meeleolule;
- 9) väljendab ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu (RÕK § 22 lg4).

Lapse arengu eeldatavad tulemused

Muusikategevuse liigid	2–3aastased	3–4aastased	4–5aastased	5–6aastased	6–7aastased	7aastased
Laulmine	Kuulab ja jälgib õpetaja laulu	1. Huvitub laululistest tegevustest; püüab õpetajaga kaasa laulda (lauldes kaasa nt üksikuid silpe, sõnu, laululõike). 2. Osaleb laulude esitamises (plaksutab või laulab kaasa).	1. Laulab rühmaga samas tempos. 2. Laulab peast lihtsamaid õpitud rahva- ja lastelaule.	1. Laulab väljahingamisel loomuliku häälega. 2. Esitab laule rühmaga samas tempos. 3. Laulab peast teistega koos mõningaid rahva- ja lastelaule.	1. Laulab ilmekalt, lähtudes laulu ja teksti karakterist. 2. Laulab peast õpitud rahva- ja lastelaule ning esitab neid rühmas.	1. Laulab ilmekalt voolava ja pehme häälega eakohaseid rahva- ja lastelaule. 2. Esitab neid laule nii rühmas kui ka üksi
Muusikalisrütmili	Sooritab koos õpetajaga	Liigub koos õpetajaga	1. Väljendab muusika	1. Muudab liikumist	1. Liigub ja tantsib	1. Väljendab ennast

ne liikumine	lihtsaid liikumisi vastavalt laulu tekstile (nt paigaltammumine, keerutamine üksikult, koosjalu hüplemine, lehvitamine, käte peitmine selja taha, viibutamine sõrmega, kükitamine).	vastavalt muusika meeleolule, arvestades pulssi ja meetrumit (nt kõnd ja jooks, päkkadel kõnd, ühe ja vaheldumisi kahe jalaga koputamine, keerutamine paariliseaga).	meeleolu liikumise kaudu (nt plastilise intoneerimise ehk loova liikumisega). 2. Tantsib, kasutades eakohaseid tantsuelemente (nt põlvetöste kõnd ja -jooks, liikumine hanereas ja ringis). 3. Osaleb laulumängudes.	muusikaosade ja muusikaliste väljendusvahendite vaheldumise põhjal (tempo, dünaamika, register), arvestades pulssi ja meetrumit (nt liigub hanereas ja ringis nii üksi kui ka paaris). 2. Esitab õpetaja seatud tantse, kasutades õpitud tantsuelemente.	sünkroonis teistega, kasutades näiteks hüpaksammu ja eesgaloppi. 2. Könnib, jookseb ja reageerib muusika tempo muutustele rütmiliselt täpselt (nt muudab liikumissuunda muusika dünaamika ja tempo järgi).	loovalt liikumise kaudu, toetudes õpitud muusikalistele väljendusvahenditele (tempo, dünaamika, register, muusika meeleolu), nt kasutab kül- ja eesgaloppi ning hüpaksammu. 2. Sooritab tantsuliigutusi sünkroonselt, väljendusrikkalt ja õige kehahoiuga.
Muusika kuulamine	Tunneb rõõmu kuulatavast laulust või muusika palast.	Reageerib emotsionaalselt muusika iseloomule (nt plaksutab, kõigutab keha vmt).	1. Kuulab laulu ja muusikapala. 2. Väljendab emotsionaalselt kuulatud muusikas tajutud kontrastseid meeleolusid liigutuste ja liikumisega. 3. Tunneb kuulmise järgi ära mõningaid õpitud laule.	1. Kuulab laulu ja muusikapala huviga. 2. Väljendab kuulatud muusikas tajutud meeleolusid erinevate muusikaliste tegevuste (liikumise, laulmise, pillimängu) kaudu, näiteks järgib tempot ja rütmi kehalise liikumisega või, tundes ära õpitud laulu (kuuldes nii melodiat kui ka sõnu), hakkab kaasa laulma.	1. Tunneb ära lihtsamaid žanre (marss, laul, tants). 2. Väljendab loovalt muusika kuulamisest saadud elamusi.	1. Kuulatud muusikat iseloomustades kasutab eakohast sõnavara. 2. Näitab tegevuses üles loomingulist initsiatiivi, toetudes oma kogemusele kuulnud palade suhtes (nt jutustab, mida kuulis muusikas). 2. Eristab vokaal- ja instrumentaalmuusika lihtsamaid žanre (hällilaul, marss, tantsuviis, rahvalaul).
Pillimäng	Mängib õpetaja ettenäitamisel kaasa kuulnud muusikale kehapillil (plaksutab, patsutab kaasa pulssi või rütmi).	Mängib muusikat kuulates, liikudes ja lauldes kaasa pulssi või rütmi kehapillil, kõlapulkadel, randmekuljustel, väikesel trummil ja marakal.	1. Mängib rütmipille (nt kõla karp, trummi, kuljuseid, pandeirat) muusika kuulamise, liikumise ja laulmise saateks. 2. Eristab kuulates neid tämbri järgi.	1. Mängib ja tunneb kuulates tämbri järgi ära õpitud rütmipille. 2. Mängib rütmisaateid lasteriimidele ja -lauludele. 3. Ansambli mängus osaledes alustab ja lõpetab koos teistega, mängib nendega ühes tempos. 4. Mängib tamburiini, kõlatoru, võrutrummi ja	1. Mängib rütmi- ja meloodiapillidel (nt puuagoogo, taldrik, guiro, triangel, kõlaplaadid) lihtsamaid ostinato kaasmänge (lühikest korduvat rütmi-, viisi- või meloodialõiku). 2. Mängib pilliansambelis.	1. Oskab mängida eakohastel rütmija meloodiapillidel kaasmänge õpitud lauludele, lasteriimidele ja instrumentaal paladele. 2. Mängib pilliansambelis. 3. Mängib järgmisi pille: kõlaplaadid, metallagoogo, cabasa, cazizi, plaatpillid (ksülofon, metallofon, kellamäng).

6.7 Valdkond *Liikumine* (RÕK 4. peatükk § 23)

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps :

- 1) tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
- 2) suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
- 3) tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
- 4) mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
- 5) järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid (RÕK § 23 lg1).

Valdkonna *Liikumine* sisu :

- 1) kehalise kasvatusalased teadmised: ohutus, enesekontroll ja hügieen;
- 2) põhiliikumised;
- 3) liikumismängud;
- 4) erinevad spordialad;
- 5) tants ja rütmika (RÕK § 23 lg2).

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel :

- 1) arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumisosavus ja teised liikumisvõimed (vastupidavus, jõud, kiirus, paindumus) kujunevad ja arenevad tegevuste regulaarsel kordamisel;
- 2) rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi sportlik-arenduslike liikumisviisidega – jalgrattasõit, suusatamine, uisutamine, ujumine jms;
- 3) peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist: regulaarsel tegelemisel kehaliste harjutustega kujunevad positiivsed iseloomomadused;
- 4) suunatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslastega arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema; mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust;
- 5) mitmekesistatakse põhiliikumiste, koordineerimise, rühi, tasakaalu, liikumisvõime ja peenmotoorika (täpsus, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskus) arendamist ja tagasiside andmist (RÕK § 23 lg3).

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps :

- 1) keskendub sihipäraseks kehaliseks tegevuseks;
- 2) peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutusreeglitest, valides sobivad paigad ja vahendid;
- 3) sooritab põhiliikumisi pingevalt, nii et liigutused on koordineeritud, rütmilised;

- 4) sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi;
- 5) säilitab tasakaalu paigal olles ja liikumisel;
- 6) kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt;
- 7) matkib täiskasvanut harjutuste sooritamisel;
- 8) sooritab üheaegselt kaaslasega rütmiliikumisi;
- 9) liigub vastavalt enda tekitatud rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga;
- 10) kasutab liikumisel erinevaid vahendeid (lindid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne);
- 11) mängib sportlike elementidega mängu (korvpall, jalgpall jne);
- 12) peab kinni kokkulepitud mängureeglitest;
- 13) nimetab erinevaid spordialasid ja Eesti tuntumaid sportlasi (RÕK § 23 lg4).

Lapse arengu eeldatavad tulemused

Üldteema	2aastane	3aastane	4aastane	5aastane	6aastane	7aastane
Liikumisteadmised	1. Sooritab harjutusi aktiivselt ja entusiastlikult. 2. Liigub õpetaja juhendamisel ohutult.	1. Valib õpetaja korraldusel teiste riiete hulgast välja võimlemisriided. 2. Arvestab rühmakaaslasi aktiivses tegevuses.	1. Sooritab harjutusi õpetaja korralduste ja sõnalise seletuse järgi. 2. Järgib meelde tuletamise korral hügieeni nõudeid.	1. Nimetab kodukohas harrastatavaid spordialasid ja peetavaid spordivõistlusi. 2. Teab spordivahendite nimetusi ning kasutab erinevaid spordivahendeid (nt topispalli) ohutult, sobival viisil ja kohas. 3. Õpitud tegevustes kasutab ohutuid liikumisviise.	1. Osaleb lasteaia spordipäeval. 2. Talub kaotust võistlusmängudes. 3. Teab ja kasutab mõisteid õpitud terminoloogia piires. 4. Mõistab hügieeninõuete olulisust. 5. Õnnetuse või ohu korral teab, kuidas kutsuda appi täiskasvanu.	1. Nimetab erinevaid spordialasid ja mõne Eesti tuntuma sportlase. 2. Keskendub sihipärasele kehalisele tegevusele. 3. Liikudes ja mängides peab kinni üldistest ohutusreeglitest (valides sobivad paigad ja vahendid). 4. Peseb ennast pärast aktiivset kehalist tegevust.
Põhiliikumised	1. Ronib ning roomab üle ja läbi väikeste takistuste. 2. Kõnnib piiratud pinnal. 3. Säilitab kõndides ja joostes sihi. 4. Hüpitab käes palli ning jälgib selle suunda.	1. Sooritab põhiliikumisi. 2. Säilitab liikudes tasakaalu nii tasa kaalupingil kui ka vähendatud pinnal.	1. Sooritab põhiliikumisi kombinat sioonides ja õpitud harjutustes. 2. Teeb koordinaatsiooni, tasakaalu ja osavust arendavaid harjutusi.	1. Kasutab põhiliikumisi aktiivses tegevuses ja mängudes. 2. Sooritab staatilist tasakaalu nõudvaid harjutusi. 3. Teeb harjutusi väikevahenditega.	1. Käsitseb väikevahendeid aktiivses tegevuses. 2. Ronib varbseinal vahelduva sammuga ning täidab lisaülesandeid.	1. Sooritab põhiliikumisi pingevalt, nii et liigutused on koordineeritud ja rütmilised. 2. Säilitab paigal olles ja liikudes tasakaalu. 3. Kasutab harjutusi tehes

						mõlemat kätt korraga, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt.
Liikumismängud	Mängib koos juhendaja ning kaaslastega kõnnija jooksumänge.	1. Mängib matkiva sisuga 1–2 reeglisa kõnni- ja jooksumänge. 2. Mängib iseseisvalt aktiivse liikumisega mängu.	1. Mängib 2–4 reeglisa liikumis mängu. 2. Pingutab end rühmategevustes ühise eesmärgi nimel.	1. Mängib kollektiivseid võistlusmänge. 2. Osaleb jõukohastes teatevõistlustes (nt joone jooksud). 3. Tunnustab nii enda kui ka vastasmeeskonna edu.	Käsitseb mängu- ja spordi vahendeid loovmängudes.	1. Võistleb kombineeritud teate võistlustes (nt takistusriba läbimine). 2. Mängib sportlike elementidega mängu (korvi visked, jalgpall jne). 3. Organiseerib ise liikumis mängu. 4. Kasutab ausa mängu põhimõtteid ning peab kinni kokkulepitud mängureeglitest.
Spordialad: võimlemine	1. Sooritab ettenäitamise ja juhendamise järgi asendeid ja liikumisi. 2. Jookseb veereva vahendi (palli, rõnga) järel.	1. Sooritab võimlemis harjutusi eri asenditest ja erinevate vahenditega. 2. Teeb harjutusi ettenäitamise ja juhendamise järgi ühtses tempos õpetaja ning kaaslastega. 3. Teeb painduvust ja kiirust arendavaid harjutusi.	1. Sooritab juhendamisel kuni neljast harjutusest koosnevat kombinatsiooni. 2. Hoiab oma kohta erinevates rivistustes: kolonnis, ringis, viirus.	1. Teeb vahenditega (palliga, hü pitsaga) harjutusi eakohaselt tehniliselt õigesti. 2. Valitseb oma liigutusi koordinaatsiooni ja tasakaalu nõudvaid harjutusi tehes. 3. Sooritab tasakaalu, painduvust ja osavust arendavaid harjutusi.	1. Valitseb harjutusi tehes oma liigutusi ja kehahoidu. 2. Säilitab dünaamilistes harjutustes tasakaalu.	1. Valitseb oma liigutusi nii ruumis, maastikul kui ka tanaanal. 2. Orienteerub mänguväljakul ning sooritab kujundliikumisi, olles kolonnis esimene. 3. Sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid tegevusi.
Spordialad: kelgutamine, suusatamine	Istub kelgul ja hoiab tasakaalu mäest laskudes.	1. Veab tühja kelku. 2. Sõidab kelguga iseseisvalt nõlvakust alla. 3. Liigub suuskadel otsesuunas.	Kasutab suuskadel liikudes käte abi ja keppide tuge.	1. Veab üksi, kahekesi, kolmekesi kelgul kaaslast. 2. Kelgutab mäest alla, täites eriülesandeid (nt haarab esemeid). 3. Suusatades kasutab libisemist	1. Suusatab vahelduva libiseva sammuga. 2. Käsitseb suusavarustust õpetaja abiga.	1. Osaleb kelguvõistlustel (kaugusele, täpsusele). 2. Sõidab nõlvakust alla põhiasendis. 3. Suusatab koordineeritud liikumisega. 4. Käsitseb suusavarustust

						iseseisvalt.
Spordialad: ujumine			Kasutab sihipäraselt abivahendeid (rõngast, kätiseid, nn nuudlit).	1. Mängib veemänge ega karda vett. 2. Järgib basseini kasutamise hügieenireegleid ning õpetaja juhendamisel ka ohutus reegleid.	1. Hingab vette. 2. Kasutab ujumisoskuse harjutamiseks abivahendeid.	1. Ujub abivahendiga. 2. Järgib basseini kasutamise ohutusreegleid.
Tants ja rütmika	1. Kasutab liikudes rütmipille juhendaja abil. 2. Sobitab juhendaja abil liikumist muusika järgi.	1. Könnib, jookseb ja hüpleb rütmiliselt muusika järgi. 2. Sooritab õpetaja juhendamisel liigutusi muusika järgi erinevas tempos.	1. Sooritab imiteerivaid liigutusi muusika järgi. 2. Plaksutab ja liigub vastavalt rütmile.	1. Jäljendab liikumisega erinevaid rütme. 2. Liigub vastavalt muusika tempo kiirenemisele ja aeglustumisele. 3. Liigub muusika järgi iseseisvalt ja vabalt.	1. Kohandab oma liigutusi ette antud rütmiga. 2. Kasutab lihtsaid tantsusamme üksi ja rühmas tantsides.	1. Sooritab rütmiliikumisi ühel ajal kaaslasega. 2. Liigub enda tekitatud rütmi järgi ning vahelduva tempoga kiirelt aeglasele. 3. Väljendab liikumise kaudu emotsioone. 4. Kasutab liikudes loovalt vahendeid (linte, rätikuid, rõngaid).

7. LAPSE ARENGU ANALÜÜSIMISE JA HINDAMISE PÕHIMÕTTED NING KORRALDUS (RÕK §2 lg4 p4)

Lapse arengu hindamise põhimõtted (RÕK 6.peatükk §24)

Lapse arengu analüüsimine ja hindamine on oluline lapse eripära mõistmiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lapsevanemaga (RÕK 6.peatükk §24 lg 1)

Lapse arengu hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist. Pedagoogid viivad vaatlusi läbi kindla plaani alusel ning lapsi jälgitakse nii

igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka pedagoogi suunatud tegevustes (RÕK 6. peatükk §24 lg 2)

Lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused (RÕK 6. peatükk §24 lg 3)

Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades saavutatut ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi (RÕK 6. peatükk §24 lg 4)

Lasteasutuse pedagoogiline nõukogu otsustab, milliseid meetodeid kasutada lapse arengu hindamisel. Rühmaõpetaja tutvustab lapsevanemale lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust (RÕK 6. peatükk §24 lg 5)

Vähemalt üks kord õppeaastas viib pedagoog lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks lapsevanemaga läbi arenguveestluse, mis:

- 1) annab tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest;
- 2) selgitab lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes (RÕK 6. peatükk §24 lg 6)

Lapse arengu hindamise ja arenguveestluse tulemus dokumenteeritakse «Isikuandmete kaitse seaduses» sätestatud tingimustel (RÕK 6. peatükk §24 lg 7)

Lapse arengu hindamise eesmärgid:

- määratleda lapse arengulised saavutused;
- selgitada välja lapse erivajadused, õppimise ja õpetamise eripära;
- koostada lapsele individuaalne õppekava (vajadusel);
- aidata lapsel ise enda arengut ja edasiminekut näha;
- toetada lapse õppimist.

Lapse arengu hindamise mudel – **keskkonna mudel**, mis tähendab:

- hindamisse kaasatakse võimalikult palju lapsega seotud isikuid (lapsevanem, õpetaja, muusikaõpetaja, liikumusõpetaja, logopeed, psühholoog jt)
- hindamisel on oluline lapsekesksus ja valdkondade paljusus, et last hinnataks kui tervikut, mitte tema arengu eri valdkondi.

Lapse arengu hindamise korraldus

Lapse arengu hindamisel kasutatakse kõige enam vaatlusmeetodit. Soovitav on märkmeid teha, kasutada võib vaatluslehti või -vihikuid. Sobivad on ka kaudsed meetodid, näiteks intervjuud, vestlused, testid, laste tööde analüüs. Kasutatavaid meetodeid tutvustatakse vanematele. Tunnustatakse toimetulekut, arenemist (edasiminekut), positiivseid hoiakuid ja huvi. Lapse arengut kirjeldatakse lapsest endast lähtuvalt, väärtustades saavutatut.

- Kehaline areng – hindamisel vaadeldakse eelkõige lapse üld- ja peenmotoorikat: koordineerimise, kõndi, rühti, tasakaalu, painduvust, täpsust, näo- ja sõrmelihaste kontrolli oskust ning jõudu ja vastupidavust
- Vaimne areng – hindamisel vaadeldakse psüühiliste protsesside ja kujutluste ning õppimise alusoskuste arengut, kõne kasutamise ja mõistmise hindamine
- Sotsiaalse arengu hindamisel vaadeldakse lapse tegutsemist ja suhtlemist teiste laste ja täiskasvanutega, lapse tegevuste, eelkõige mängu arengut, iseseisvust, toimetulekuoskusi, emotsioonide kontrolli ja väljendamise oskust, kollektiivis kohanemist, kõlbelist ja esteetilist arengut
- Kogu õppeaasta vältel jälgib õpetaja pidevalt lapse arengut (Lisa 6):
- Lapse kordaminekud ja individuaalse töö vajaduse märgib õpetaja rühmapäevikusse
- Vajadusel koostatakse lapsele individuaalne arenduskava (Lisa 5)
- Alusmaterjalid, millele toetudes laste arengut hinnatakse on koondatud vanuseastmeti mappidesse, mis sisaldavad:
 - arengu hindamislehte (Lisa 2);
 - arengu hindamise vahendeid.
- Mapi kasutamisel lähtutakse põhimõtetest:
 - arengu hindamine toimub individuaalselt ja mänguliselt;
 - arengut kirjeldatakse lapse saavutusi väärtustades ja individuaalset eripära arvestades.
- Lasteaeda tülles seatakse igale lapsele sisse isiklik arengumapp, mis on aluseks lapse arengu hindamisel kuni kooli minekuni. Arengumappi kogutakse kõikides rühmades:
 - lapse vabu joonistusi;
 - käeliste tegevuste käigus valminud lapsele enam meeldinud töid (koos lapsepoolse põhjendusega);
 - töölehti;
 - lisaks õpetajate vabal valikul muid konkreetse lapse arengut illustreerivaid materjale (jutustused, testid, küsitlused jms).

Arengukirjeldus ja ettevalmistuslehe säilitab õpetaja kaitstult kõrvaliste isikute eest. Kui laps lahkub lasteaiast annab õpetaja arengumapi sisu, arengutabelid, perevestluse lehed kaasa.

Arengukirjelduste koostamisel, sõnalise hinnangu andmisel on orientiiriks lapse arengu eeldatavad tulemused kolme-, viie- ja seitsmeaastaseks saamiseks. Selline jaotus on tinglik, sest üht ja sedasama näitajat on võimalik vaadelda eri aspektidest. Lapse arengu eeldatavaid tulemusi ei käsitata kõigile kohustuslikuna, need on teatud üldtunnustatud tähised, mis aitavad kavandada lapse arenguks vajalikke tegevusi.

Lapse arengumapp.

Lapse arengumapp on dokumentide kogum informatsiooni kogumiseks lapse arengu kohta lasteasutuses, mis aitab märgata lapse eripära ja fikseerida tema arengut. Arengumappi koostavad rühma õpetajad vajadusel kaasates spetsialiste. Arengumapp sisaldab vähemalt 2 korda õppeaastas iga lapse arengu hindamiseks kasutatud materjali. Arengumappi koostamisel on oluline järjepidevus ja süsteemsus. Arengumapp käib kaasas lapsega kogu lasteaia perioodi. Lapsevanemal on õigus tutvuda lapse arengumapiga. Arengumapi sisu on kaitstud „Isikukaitse seadusega“ sätestatud.

Arengumapi oodatav sisu:

1. Tiitelleht.
2. See olen mina. Vähemalt 1 kord aastas.
3. Analüüsitud arengu kajastavad tööd (kunst, testid, kõnelused, jne) Vähemalt 2 korda aastas.
4. Intervjuud. Vähemalt 1 kord aastas.
5. Analüüsitud vaatlused. Vähemalt 2 korda aastas.
6. Märkused (jooksvalt).
7. Arengukaart. Vähemalt 1 kord aastas, kevad.
8. Arenguveestluse protokoll. Vähemalt 1 kord aastas, kevad

Koolivalmiduse hindamine

Põhimõtted:

Valmisolek õpingute alustamiseks kujuneb samm-sammult kogu lapse koolieelse elu jooksul ning seda mõjutavad nii sünnipäraseks eeldused ja võimed kui ka kasvukeskkond, milles laps elab ja areneb, aga ka inimesed, kes temaga suhtlevad ja tema arengut suunavad.

Koolivalmidus on lapse valmisolek õpitegevuse alustamiseks, mis väljendub lapse soovis õppida, omandada uusi teadmisi, jälgida ja täita täiskasvanu selgitusi, korraldusi.

Koolivalmidus ei tähenda pelgalt lugemis- ja kirjutamisoskust, see on lapse valmisolek kohaneda uute reeglitega uutes tingimustes. Et viia laps kooliküpsuseni, on vajalik koostöö kodu ja lasteaia vahel.

Koolivalmidust vaadeldakse läbi 4 arenguaspekti:

- mänguuskused;
- tunnetus- ja õpioskused;
- sotsiaalsed oskused;

- enesekohased oskused.

KVK - Koolivalmiduskaart (LISA 4)

Lasteasutuse õppekava läbinule annab lasteasutus välja koolivalmiduskaardi, milles on kirjeldatud lapse arengu tulemused. Vanem esitab koolivalmiduskaardi kooli, kus laps asub täitma koolikohustust (KELS, 3.peatükk §16)

Koolivalmiduskaardi sisseseadmine ja selle täitmise üldnõuded Koolivalmiduskaart on dokument, milles kirjeldatakse laste, kes on saanud enne käimasoleva aasta 1. oktoobrit seitsmeaastaseks või kelle vanemad taotlevad põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (PGS § 7 lõike 5 alusel) koolikohustuslikust east noorema lapse kooli õppima asumist või kellel on nõustamiskomisjoni soovitusel koolikohustus ühe õppeaasta võrra edasi lükatud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (PGS § 9 lõike 3 *alusel*) arengu tulemusi üldoskustes ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades lähtuvalt koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast, tuues välja lapse tugevused ja arendamist vajavad küljed.

Koolivalmiduskaardi allkirjastavad selle koostamisel osalenud isikud, sh õpetaja, tugispetsialist, vanem (eestkostja) ja lasteasutuse direktor või selleks volitatud isik.

Koolivalmiduskaardi vormi kehtestab lasteasutuse direktor lasteasutuse õppekavas.

Koolivalmiduskaardile märgitakse lapse lasteasutuses viibitud ajaperiood.

Koolivalmiduskaardile kantud käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmeid säilitab lasteasutus 5 aastat.

8. ERIVAJADUSTEGA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS (RÕK §2 lg4 p5)

Üldsätted

Keha-, kõne-, meele- või vaimupuuetega ning eriabi või erihooldust vajavatele lastele (edaspidi erivajadustega lapsed) loob valla- või linnavalitsus võimalused arenemiseks ja kasvamiseks elukohajärgses lasteasutuses (KLS 2 peatükk §14 lg1)

Erivajadustega lastele luuakse tingimused kasvamiseks sobitusrühmades koos teiste lastega (KLS 2 peatükk §14 lg2)

Kui elukohajärgses lasteasutuses puuduvad võimalused sobitusrühma moodustamiseks, moodustab valla- või linnavalitsus erirühmad või asutab erilasteaiad (KLS 2 peatükk §14 lg3)

Erivajadustega laps käesoleva määruse tähenduses on laps, kelle võimetest, tervises seisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas (mängu- ja õppevahendid, ruumid, õppe- ja kasvatusmeetodid jm) või rühma tegevuskavas. (RÕK 3 peatükk § 8 lg1)

Samuti kuuluvad siia alla eriandekusega (näiteks muusikaline eriandekus) lapsed, teisest kultuuri- ja keelekeskkonnast pärit lapsed ja ka erinevatel põhjustel koolipikendust saanud lapsed.

Lasteasutus toetab erineva keelelise ja kultuurilise taustaga peret lapsele oma keele ja kultuuri tutvustamisel ning eesti keele ja kultuuri väärtustamisel (RÕK 3 peatükk § 8 lg4)

Erivajadusest annavad teada lasteasutuse juhatajale lapse vanemad. Koostöös juhataja ja tegevjuhiga leitakse konkreetsele lapsele talle sobivaim rühm lasteasutuses. Vastavalt lapse arengu jälgimisel saadud tulemustele teevad õpetajad vajadusel lapsevanemale ettepaneku lapsega spetsialistide poole pöördumiseks ja erivajaduse kindlaks määramiseks.

Vajadusel koostavad rühma pedagoogid õppeaasta algul koostöös logopeedi/eripedagoogi jt spetsialistidega ning lapsevanemaga lapsele individuaalse arenduskava. Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest (RÕK 3 peatükk § 8 lg3)

Erivajadustega lapse, sealhulgas andeka lapse arengu toetamine lasteaias on meeskonnatöö, mille toimimise eest vastutab lasteasutuse direktor (RÕK 3 peatükk § 8 lg2)

Lapse õpetajad teevad koostööd lasteaia liikumis- ja muusikaõpetajaga, logopeediga. Vajadusel leitakse võimalus tegeleda lapsega individuaalselt.

Tihedat koostööd tehakse ka lapsevanematega, et õigeaegselt ja tulemuslikult aidata erivajadustega last.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted:

- laste erivajaduste võimalikult varane märkamine ja võimete väljaselgitamine ning arengutaseme kirjeldamine;
- lapse arengupotentsiaali maksimaalne ärakasutamine;

- laste arengu soodustamine läbi mängu, lapsekeskses ja turvalises keskkonnas;
- vajadusel individuaalne õpetus ja kooliks ettevalmistamine;
- eakohase arenguga lastega kontaktide ja suhtlemise võimaldamine ning suhtlema julgustamine;
- perekonna ja spetsialistide kaasamine, meeskonna- ja võrgustikutöö.

Erivajaduse võimalikult varase märkamise ja võimete väljaselgitamise tagavad:

- laste vaatlused;
- laste arengumappide koostamine ja analüüs;
- laste arengu hindamine ja analüüs;
- lapsevanema teavitamine lapse vaatlustulemustest ja tähelepanekutest vahetult ja perevestluste käigus. Oluline on tuua konkreetseid näiteid lapse tegevusest ja käitumisest, tunda huvi koduse olukorra vastu, otsida seoseid ja pakkuda teavet spetsialistide tegevusvaldkondade kohta;
- soovitusel erialaspetsialisti (eriarst, psühholoog, logopeed, eripedagoog, sotsiaaltöötaja) konsultatsioonile minekuks;
- vajadusel laiendatud arenguveestlus, millest võtavad lisaks rühmaõpetajatele osa austuse direktor ja õppealajuhataja.

2021 – 2022 õppeaastal Kohtla-Järve Lasteaias „Aljonuška“ tegutseb neli erirühma ja üks sobitusrühm:

- 2 tasandusrühma,
- pervasiivsete arenguhäiretega laste rühm,
- arendusrühm,
- sobitusrühm (vajadusel lasteasutuses on võimalus sobitusrühma moodustamiseks)

Erirühmad moodustatakse ühesuguste erivajadustega lastest.

Erirühma suunamiseks tuleb lapsevanemal pöörduda Ida – Viru maakonna nõustamiskomisjoni poole. Ida – Viru maakonna nõustamiskomisjoni tööd

korraldab Ida-Viru Rajaleidja keskus. Nõustamiskomisjonide kohta saate lähemalt lugeda SA Innove kodulehelt www.rajaleidja.ee
Erirühmades käivad 2 – 7(8) aastased lapsed, nende arv on väiksem, kui tavalises rühmas.

Laste arv erirühmas on järgmine:

- 1) pervasiivsete arenguhäiretega laste rühm, kus käib kuni 4 last;
- 2) tasandusrühmas, kus käivad spetsiifiliste arenguhäiretega lapsed, kuni 12 last;
- 3) arendusrühmas, kus käivad vaimse alaarenguga lapsed, kuni 7 last;

Erirühmade juures töötavad vajalikud lispetsialistid, kasutatakse spetsiaalseid abi- ja õppevahendeid, tagatud on lapse arendamine lähtuvalt erivajadustest.

Sobitusrühmadesse kuuluvad koos eakohaselt arenenud lastega ka üksikud erivajadustega lapsed. Sobitusrühma suunamiseks tuleb lapsevanemal pöörduda elukohajärgse Ida-Viru maakonna nõustamiskomisjoni poole.

Sobitusrühmas on laste suurim lubatud arv väiksem kui teistes lasteasutuse rühmades, arvestades, et üks erivajadusega laps täidab kolm kohta.

LIK (LISA 6) ja **IAK** (LISA 5)

Kohtla-Järve lasteaias Aljonuška on laste individuaalse arengu jälgimisel ja toetamisel kasutusel **Lapse individuaalse arengu jälgimise kaart (LIK)**. Kõikide laste arengut kirjeldatakse ja analüüsitakse rühma arendusmeeskonna poolt ja kontrollitakse ja analüüsitakse Lapse arengu toetamise töörühma poolt.

LIK Lapse individuaalse arengu jälgimise kaart

Lapse arengu jälgimine ja kirjeldamine vaatluse teel toimub rühmasisestes ja -välistes tegevustes erinevate meeskonnaliikmete poolt.

Vaatlusandmed on aluseks töö individualiseerimisele:

- individuaalne lähenemine ja tegevuste raskusastme muutmine;
- koostöö;
- ühiselt arendusliku töö eesmärkide seadmine;
- lapsevanema nõustamine/juhendamine jne.

Vastavalt vajadusele toimub **individuaalse arenduskava (IAK)** meeskondlik planeerimine.

Individuaalne arenduskava (IAK) - «Индивидуальный план развития по учебным сферам и общим умениям» on LIK osana koostatav

meeskonnatöökava, mis määrab kindlaks:

- lapse arengulisi erivajadusi arvestava õpetuse;
- individuaalsed eesmärgid ja eriabi teenused, mis on vajalikud õppe-ja kasvatuseesmärkide saavutamiseks.

IAK koostatakse konkreetsele lapsele neis valdkondades, mille arengutase erineb eeldatavast eakohasest arengust.

IAK koostamiseks kutsub rühmameeskonna kokku koos, koordineerib koostööd, juhhib arutelusid ja vormistab IAK logoped või eripedagoog, sobitusrühmas - rühmaõpetaja.

IAK koostatakse teatud ajavahemikuks arenguvaldkondade kaupa:

- mootorika;
- kognitiivsed oskused;
- kommunikatiivsed oskused;
- sotsiaalsed oskused;
- eneseteenindus;
- vajadusel hooldavad tegevused.

IAK koostatakse pärast lapse arengu mitmekülgset jälgimist ja lähima arengutsooni määramist. Selle koostamisel osalevad kõik lapsega tegelevad õpetajad, tugispetsialistid (logoped, eripedagoog, füüsioterapeut, masseerija), muusikaõpetaja, liikumisõpetaja, eesti keele õpetaja ja lapsevanemad.

IAK koostamise ja rakendamise eest vastutavad kõik rühma meeskonna liikmed ja lapsevanemad.

IAK kaitseb lapse huve ja arvestab tema arengutaset ning erivajadusi.

Iga arenguvaldkond esitatakse konkreetsetelt lapsest lähtuvate õppe-ja kasvatustegevuse eesmärkidena, millest juhinduvad nii lapsevanemad, lasteaia õpetajad ja tugispetsialistid.

IAK tulemusi analüüsitakse LIK kokkuvõttes vähemalt kord aastas, vajadusel koostatakse jätkukava.

Vastavalt vajadusele toimub:

- lapse käitumise vaatlus erinevates tingimustes;
- last ja tema kasvukeskkonda puudutava lisateabe koondamine;
- lapse meditsiiniline uuring.

Meeskonnaga fikseeritakse arendamist vajavad valdkonnad, seatakse eesmärgid, planeeritakse tegevused ja vajadusel kohandatakse keskkond.

Seejärel tutvustatakse IAK-d lapsevanemale ning vajadusel viiakse sisse täiendused.

Lapse arengu toetamise töörühma liikmed kinnitavad IAK allkirjadega.

Edasi jätkuvad tegevused IAK alusel: individuaalsed tegevused rühmas, koostöö tugispetsialistide ja koduga.

Vähemalt kord aastas analüüsitakse tegevusi, seatud eesmärgid ja nende teostumist, fikseeritakse kokkuvõtte ja soovitusi.

Kokkuvõtetest lähtuvad edasised tegevused:

- tugiteenuse lõpetamine,
- tugiteenuse jätkamine samal või tõhustatud viisil,

- täiendavate uuringute soovitamine,
- ettepanek nõustamiskomisjoni suunamiseks vm.

Nõustamiskomisjoni pöördub lapsevanem lapse spetsialistide uuringute järgselt. Nõustamiskomisjoni otsuse alusel jätkub eriõpetuse ja tugiteenuste rakendamine lasteaia söime-, aia-, liit-, sobitus- või erirühma tingimustes.

Kui laps läheb täiendavatele uuringutele väljapoole Kohtla-Järve lasteaed Aljonuska, siis väljastatakse talle **LIK** väljavõte või koostatakse iseloomustus.

Laste arengu põhivaldkonnad (REK „Lapse arengu hindamine ja toetamine“ 2008)

Valdkonnad	Sisu	Spetsialistid ja õpetajad, kes arengut hindavad ning toetavad
Motoorika	Üldkehalised võimed ja oskused (kehatunnetus, tasakaal, koordineerimine, põhiasendid, põhileegutused) Käefunktsioonide arendamine ja käelised oskused (haaramine, kunstitegevuse vahendite hoid, käsitlemine), kahe käe koostöö, silma-käe koostöö	Liikumisõpetaja Fisioterapeut Rühma õpetajad Eripedagoog Liikumisõpetaja Masserija
Sotsiaalsed oskused	Suhtlemine laste ja täiskasvanutega Käitumisharjumused Enesehinnang ja meeleolu Mänguoskused (mänguasjade valik, tegevused, mäng üksi ja kaaslasega)	Rühma õpetajad Õpetaja abi Eripedagoog
Kommunikatsioon	Mitteverbalne ja verbaalne suhtlemine Kõne mõistmine ja kasutamine Suuline ja kirjalik kõne	Rühma õpetajad Logopeed Eripedagoog
Kognitiivsed oskused	Tähelepanu, taja, mäli, mõtlemise arendamine Õpioskused (jäljendamine, tegevuse lõpuleviimine, probleemi lahendamine jt) Üld teadmised, teabe mõtestamine ja kasutamine Motivatsioon ja iseseisvus	Eripedagoog Logopeed Rühma õpetajad Muusikaõpetaja

	Muusika ja rütmitungetus	
Eneseteenindus	Hooldavad tegevusedtäiskasvanu poolt Esmased eneseteenindusoskused (seotud lapse enese keha eest hoolitsemisega) Teisesed eneseteenindusoskused (seotud lähiümbrusega) Tervise hoidmine	Rühma õpetajad Õpetaja abi Eripedagoog Tervishoiutöötaja Eripedagoog

Arengulised või keskkonnast tingitud erivajadused

1. Logopeediliste probleemidega lapsed

Töös logopeediliste probleemidega lastega

Rühmaõpetaja:

- jälgib lapse keelelist arengut ning teavitab kahtluse ilmnemisel lasteaia logopeedi;
- pakub lastele õige keelekasutusega eeskujut;
- kasutab lihtsaid lauseid;
- teeb koostööd logopeediga.
- Logopeed (teenusena lasteaia):
- tuvastab iga-aastase laste kõneuringu käigus (ka õpetajate suunamisel) kõnearengu eripärad;
- juhendab õpetajaid, kuidas läbi viia individuaalseid kõnearendustegevusi;
- nõustab lapsevanemaid töös logopeedilise lapsega;
- vajadusel annab soovitusi ja suunab teiste spetsialistide konsultatsioonile.

2. Andekad lapsed

Töös andekate lastega:

- tõstetakse üldandekuse korral (eelisarenenud on paljud valdkonnad) vastavate õppetegevuste raskusastet ja materjalide keerukust;
- eriandekuse korral (kunstialad, muusika, füüsiline andekus) soovitatakse lapsevanemale vastavaid huvialaringe.

3. Aktiivsus- ja tähelepanuhäirega lapsed

Töös aktiivsus- ja tähelepanuhäiretega lastega peame oluliseks:

- mõistmist, et lapse teistest erinevat käitumist ei põhjusta tigidus, laiskus või vanemad;
- pidevat personaalset juhendamist, kuna paljud sellised lapsed ei suuda rühmas organiseeritult keskenduda ja töötada; vajadusel määrata kõrvaline vaikne töökoht. Ühe rühmaruumiga rühmas võib õpetaja luua vaikse mängu – ja töökoha ka rühmaesikusse, kus tagatakse lapsele individuaalne juhendamine ja pidev järelevalve;
- pakkuda lapsele eduelamusi, tasustades rahulikku ja keskendunud käitumist positiivse tähelepanu ja kiitusega;
- rahuliku ja turvalise meeleolu loomine rühmas;
- piirata rahutut ja püsimatut käitumist sellele mitte liigse tähelepanu pööramisega;
- määrata konkreetsetele ülesannetele täpne aeg, et aidata lapsel keskenduda ühele või piiratud arvule tegevustele;
- täiendada suulisi juhiseid visuaalsete või kirjalike juhistega;
- kodu ja lasteaia tihedat koostööd.

4. Käitumishäiretega lapsed

Töös käitumishäiretega lastega peame oluliseks:

- teha kindlaks probleemide ulatus ja põhjused (kas erivajadus või perekonna kasvatusstiil, mittejõukohane õpetamine või mõlemad);
- kindlate piiride ja reeglite kehtestamist, mille aluseks on lapse vanus ja rühmameeskonna kokkulepped perekonnaga. See muudab lapse tegevuse korrapärasemaks ning välised piirid aitavad tal kujundada uusi sisemisi piiranguid;
- rahuliku ja turvalise meeleolu loomine rühmas;
- regulaarsust ja kindlaid rutiine laste igapäevategemistes,
- kodu ja lasteaia tihedat koostööd, lapse perekonna kaasamist ühtsete reeglite kehtestamisel;
- vajadusel soovitud erialaspetsialisti (eriarst, psühholoog, logopeed, eripedagoog, sotsiaaltöötaja) konsultatsioonile minekuks.

5. Pervasiivsete arenguhäiretega lapsed

Töös pervasiivsete arenguhäirete lastega peame oluliseks:

- Pervasiivsete arenguhäiretega laste rühmades lähtutakse iga lapse individuaalsusest, keskendudes tema erinevatele vajadustele ja õppimist vajavatele oskustele.
- Lapse ümber muudetakse mõistetavaks ja struktuurseks nii ruumiline kui õpikeskkond- see aitab lapsel mõista oma ümbrust.
- Laps õpib tundma iseennast ja oma kaaslasi, õpib ümbritsevate inimestega sotsiaalselt suhestuma ja sotsiaalselt toime tulema, ning tasapisi ka sotsiaalsele kontaktile sobivalt vastama.
- Suurim eesmärk on autismispektri häiretega laps valmistada ette kooliks, kus juba omandatud õpioskuste, suhtlemis- ja käitumisoskustega alustada võimetekohast kooliteed.

9. LAPSEVANEMATEGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS (RÕK §2 lg4 p6)

Lasteasutuse pedagoogid teevad lapsevanemaga lapse arengu toetamiseks koostööd, mis põhineb dialoogil, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel (RÕK 3 peatükk § 10 lg1)

Koostöö lastevanematega tugineb järgmistele põhimõtetele:

- Lasteaed toetab lapsevanemat lapse kodusel kasvatamisel ja arendamisel
- Lasteaia tegevuse nii lühi- kui pikaajalisel planeerimisel arvestatakse lastevanemate ootuste ja soovidega
- Kodu kasvatuspõhimõtete tundmine on aluseks lasteaia õpetajale lapse kasvatuskäitumise hindamisel ja õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel
- Lastevanematega koostöö võtmeisikuks on lapse rühma õpetaja, kes igapäevaselt puutub kokku nii laste kui lapsevanematega. Rühma vanemate ootuste ja soovidega arvestamine ning planeeritud ühisüritused kajastuvad rühma tegevuskavas.

Koostöövormid lapsevanematega rühma tasandil:

- Infovahetus

- informatsioonilised teadaanded rühma stendil;

- infovoldikud;
- igapäevane infovahetus õpetajaga;
- rühma lastevanemate meililist, blogid;
- rühma lastevanemate koosolekud.
 - Individuaalne vestlus õpetajaga
 - Pere- või arenguvestlused õpetajaga lapse arengust vähemalt 1 kord aastas
 - Ühisüritused – väljasõidud, rühmapeod, sünnipäevapeod, tähtpäevade tähistamine

Koostöövormid lapsevanematega asutuse tasandil:

- Hoolekogu koosolekud
- Vestlus lasteaia direktoriga, õppealajuhatajaga
- Rühmade koosolekud
- Lastevanemate koolitus
- Rühmade ühisüritused
- Kodulehekülg, Facebooki leht

Hea koostöö laabumise eest kannavad vastutust nii lasteaiaõpetajad kui ka lapsevanemad. Koostöös lastevanematega astub vajadusel esimese sammu õpetaja. Lapsevanemad võivad küll olla huvitatud oma lapse käekäigust, kuid tihti ei oska või ei söanda nad õpetajalt infot küsida.

10. ÕPPEKAVA UUENDAMISE KORD (RÕK §2 lg4 p7)

Kohtla-Järve lasteaia Aljonuska õppekava on arenev dokument, mis muutub koos ajaga.

Õppekava parandus- ja muudatustepanekuid võivad esitada kõik pedagoogilise nõukogu ja hoolekogu liikmed. Läbi pedagoogilise nõukogu kinnitab juhataja muudatused ja parandused.

Õppekava uuendamise korra eest vastutavad lasteaegade tegevjuhid.

Lasteaia õppekava on aluseks läbiviidavale õppe-ja kasvatustegevusele.

Lasteaed Aljonuska õppekava määrab kindlaks:

- Õppe-ja kasvatustegevuse eesmärgid
- Õppe-ja kasvatustegevuse põhimõtted
- Rühmade tegevus-ja päevakavad
- Lasteasutuse tegevuskava aasta vältel
- Õppe-ja kasvatustegevuse valdkonnad, eesmärgid, sisu ja vahendid
- Lapse arengu hindamise põhimõtted
- Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseastmeti
- Töö erivajadustega lastega
- Koostöö lapsevanematega

Kinnitused ja kooskõlastused:

Muudatused õppekavas on läbi arutatud ja heaks kiidetud õppenõukogus august, 2020.a.

Muudatused õppekavas on kinnitatud juhataja käskkirjaga

Muudatused õppekavas on kooskõlastatud hoolekoguga

LISA 1

Kohtla-Järve Lasteaed Aljonuška

KUUPLAAN

Rühm:

Periood:

Temaatika

EESMÄRGID	Üldoskused	
	Mina ja keskkond	
	Keel ja kõne	
	Matemaatika	
	Kunst	
	Muusika	
	Liikumine	
	Eesti keel kui teine keel	
Kuu kokkuvõte/analüüs		

LISA 2

**Kohtla-Järve
Lasteaed Aljonuska**

3-5 aastase lapse arengu hindamise tabel

Ajavahemik:

Rühm:

Lapse nimi:

Sünniaeg:

Arenguvaldkonnad	Käitumine iseloomustus	Kuupäev, vaatleja
1. Enesehinnang		
Eemaldub esmasest hoidjast raskusteta		
Loob õpetajatega silmside		
Loob õpetajatega kiindumussuhte		
Leiab tegevust õpetaja abita		
Otsib kontakti mängupartneritega		
Võtab rollimängus rolle		
Seisab oma õiguste eest		
Teeb meeeldi midagi enda jaoks		
2. Emotsionaalne areng		
Väljendab stressi lubatud viisil		
Väljendab viha sõnades, mitte tegudes		
Jääb rasketes ja ohtlikes olukordades rahulikuks		
Tuleb toime kurbusega		
Tuleb toime üllatust tekitavate olukordadega		
Tunneb huvi planeeritud tegevuste vastu		
Väljendab huvi ja tähelepanelikkust teiste suhtes		
Naeratab, on enamasti rõõmus		
3. Sotsiaalne mäng		
Vaatleb teiste mängu		
Mängib oma esemetega		
Mängib paralleelselt sarnaste		

esemetega		
Mängib teiste lastega grupis		
Omab sõprussuhteid		
Suudab liituda käimasoleva mänguga		
Leib endale rolli käimasolevasse mängu		
Lahendab mängukonflikte lubatud viisil		
4. Prosotsiaalne käitumine		
Väljendab muret teiste pärast		
Suudab öelda, kuidas teine end tunneb konfliktsituatsioonis		
Jagab midagi teistega		
Annab midagi teistele		
Ootab oma järjekorda rahulikult		
Täidab reegleid rahulikult		
Aitab teisi ülesannete lahendamisel		
Aitab abivajajat		
5. Üldmootorika areng		
Jalutab trepist alla vahelduvate sammudega		
Jookseb omades kontrolli kiiruse ja suuna üle		
Hüppab koos jalgadega		
Ronib vahenditel üles ja alla		
Viskab, püüab ja lööb palli		
Sõidab rattaga, tõukerattaga		
Liigutab jalgu rütmis		
Liigutab käsi rütmis		
6. Peenmootorika areng		
Näitab käe eelistust, mis on...		
Kasutab vahendeid, mis nõuavad käe liigutamist randmest		
Valab vett klaasi		

Avab ja kinnitab lukud, nööbid, krõpsud		
Topid vahendeid avasse		
Kasutab kontrollitult kääre		
Oskab lüüa haamriga naelu		
7. Kognitiivne areng		
Sorteerib objekte kuju ja värvi järgi		
Klassifitseerib objekte suuruse järgi		
Paneb objektid järjestusse, seeriatesse		
Tunneb ja loob mustreid		
Loendab 20-ni		
Leiab hulgale numbrilise vaste		
Lahendab probleeme arvuti abiga		
8. Kõnekeel		
Kuulab, ei räägi		
Annab 1-sõna vastuseid		
Annab lühivastuseid, fraase		
Ümised ja laulab		
Osaleb vestlustes		
Räägib laiendatud lausetega		
Küsib küsimusi		
Oskab jutustada lugu		
9. Arenev kirjakeel		
Matkib kirjutamist		
Tõmbab horisontaalseid jooni		
Lisab tähesarnaseid kujundeid oma kritseldustesse		
Kirjutab üksikuid tähti, nime, initsiaale		
Hoiab raamatut õiget pidi, keerab lehti		
Matkib lugemist, kasutades pilte		
Jutustab lugusid suureneva täpsusega		
Teab, et trükitud tekst jutustab lugu		
10. Kujutavad tegevused		
Teeb üksikuid märke paberile		

Kontrollitud kritseldused		
Baaskujundite joonistamine		
Kombineerib ringe/ruute joontega		
Joonistab päikest		
Joonistab peajalgset		
Joonistab loomi, puid ja lilli		
Kombineerib kujundeid pildiks		
11. Fantaasia, kujutus		
Mängib rolli endaga, ise on koer, kann...		
Võtab tuntud rolle või mõtleb ise rolle välja		
Võtab kindlaid vahendeid rolli esitamiseks		
Kasutab rollile omaseid käitumismustreid ja iseloomu		
Mängib kujuteldavate esemetega		
Kasutab keelt vajaminevate vahendite loomiseks		
Näitleb põnevaid ja ohtlikke teemasid		
Laiendab olemasolevaid teemasid, ideid detaile		

Vaatlejad:
.....201..

LISA 3

ARENГУVESTLUSE LAPSEVANEMAGA ARUANNE

PEREKONNANIMI	EESNIMI
----------------------	----------------

Vestluse toimumise kuupäev	
-----------------------------------	--

Vestlusel osalesid	
---------------------------	--

Lapsevanema ettepanekud ja ootused lasteaiale
Lapsevanema arvamus lapse kohata vestluse põhjal ja õpetaja märkused ning ettepanekud

<p>Olen rahul</p> <p>Tähelepanu tuleks pöörata:.....</p> <p>Ettepanekud lapse arendamiseks:.....</p> <p>Kokkulepitud tegevused.....</p> <p>Lapsevanema arvamus arenguestluse ja kokkuvõtte kohta.....</p> <p>Õpetaja allkiri.....Lapsevanema allkiri.....</p>
--

LISA 4

KOOLIVALMIDUSKAART

Kohtla-Järve
Lasteaed Aljonuška

KINNITAN
Irina Bratšun
direktori k.t.
Kuupäev
Reg nr.

KOOLIVALMIDUSKAART

Üldandmed lapse kohta

Nimi:

Sünniaeg:

Rühma liik:

Lasteasutuses käidud aeg:

Kodune keel:

1. Üld- ja peenmotoorika (täidab liikumisõpetaja ja/või rühma õpetaja)

2. Eneseteenindus

3. Huvid ja motivatsioon

4. Mäng ja sotsiaalsed oskused

5. Emotsionaalne seisund ja käitumine

6. Tunnetustegevus

7. Kõne areng (täidab logopeed ja/või rühma õpetaja)

--

8. Eeluskused emakeeles ja matemaatikas, silmaring

--

9. Eesti keel kui teine keel

--

10. Koolieelses lasteasutuses rakendatud tugiteenused

--

11. Kokkuvõtte lapse koolivalmidusest

Lapse arengu tugevad küljed	Arendamist vajavad küljed, soovitused
Arvamus koolivalmiduse kohta:	

Õpetajad:

Logopeed:

Eesti keele õpetaja:

Muusikaõpetaja:

Liikumisõpetaja:

Lapsevanem:

INDIVIDUAALNE ARENDUSKAVA (IAK)

Индивидуальный план развития по учебным сферам и общим умениям

Период действия программы развития:

1. Общая часть

Имя/фамилия ребенка:

Год рождения или ИК ребенка:

Домашний адрес:

Психолого - педагогическая характеристика /ребенка/

(составлена на основе наблюдения за ребенком в различных ситуациях и после обследования когнитивных навыков, согласована с учителями группы и специалистами)

Обследование когнитивных навыков

Восприятие

Внимание

Память

Мышление

Обследование проводил:

подпись

дата

2. Условия и цели развивающей деятельности

Цели развивающей деятельности:

Индивидуальный план на

Учебная деятельность	Задачи	Способы достижения	Специалисты
Я и окружающий мир			
Язык и речь			
Математика			
Искусство			
Музыка			
Движение			
Eesti keel kui teine keel			

Заметки

Общие умения	Задачи	Способы достижения	Специалисты
Речь, коммуникативные умения			
Игра			
Когнитивные умения			
Самообслуживание			
Социальные умения			
Моторика			

Заметки

Составители индивидуального плана развития ребенка — ИАК

Должность	Имя/фамилия	Подпись

Анализ индивидуального плана развития

Достижение целей и приобретенные умения

Необходимость дальнейшей деятельности, основные направления дальнейших коррекционных действий

Участники обсуждения

Должность	Имя/фамилия	Подпись

Olen tutvunud, teadmiseks võtnud ja nõustun individuaalses arenduskavas seatud eesmärkidega
(*Ознакомился и согласен принять цели и способы достижения плана индивидуального развития моего ребенка*)

Родитель:

Подпись:

Дата:

LAPSE INDIVIDUAALSE ARENGU JÄLGIMISE KAART

Kaardi avamise aeg:

Lasteaeda tuleku aeg:

ÜLDANDMED LAPSE KOHTA

Nimi:

Sünniaeg/isikukood:

Rühm:

Kodune keel(ed): *(nt emaga eesti keel, isaga vene keel)*

Elukoht:

ANDMED VANEMATE KOHTA:

Nimi:

Elukoht *(kui lapsega sama, siis pole vaja):*

Telefon:

E-post:

LAPSE INDIVIDUAALSUSE MÄRKAMINE JA ESMANE TOETAMINE

(Rühmaõpetajate, liikumis- ja muusikaõpetajate tähelepanekud)

KOHANEMISPERIOOD LASTEAEDA TULLES *(lasteaeda tuleku ajal)*

JA KOHALKÄIMINE *(kas ja kui palju puudub, kas tervislikel põhjustel vms)*

Täiendamise kuupäev (õppeaasta):

TUNNETUS- JA ÕPIOSKUSED

*Oskus juhtida oma taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni. Huvid
Omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada*

Tugevad küljed

Arendamist vajavad küljed

Sissekande kuupäev/täitja nimi:

<u>Täiendamise kuupäev (õppeaasta):</u>	
---	--

SOTSIAALSED OSKUSED

Lapse oskused suhelda ümbritsevate inimestega, nii eakaaslaste kui täiskasvanutega, nii tuttavate kui võõrastega.

Soov olla kontaktis, oskus kontakti algatada ja seda hoida, oskus vältendada oma seisukohti; oskus saada aru teiste inimeste emotsioonidest, mõista nende käitumise motiive ja aktsepteerida enda omadest erinevaid seisukohti; valmisolek ja oskus lahendada erimeelsusi; oskus käituda viisil, mis püüdleb teiste heaolu – lohutada, abistada, jagada asju jne; oskus tegutseda koos eakaaslaste või täiskasvanutega, seada ühiseid eesmärke, kehtestada reegleid ja pidada neist kinni.

Tugevad küljed	Arendamist vajavad küljed
<u>Sissekande kuupäev/täitja nimi:</u>	
<u>Täiendamise kuupäev (õppeaasta):</u>	

ENESEKOHASED OSKUSED

Võime mõista iseennast – oma tundeid ja mõtteid, olla iseseisev, saada hakkama eneseteenindusega

*Oskus saada aru oma tunnetest, vältendada neid sotsiaalselt aktsepteeritaval moel ja tulla toime negatiivsete emotsioonidega; märgata nii enda füüsilisi kui psüühilisi omadusi ning neid kirjeldada; näha positiivset, mis omakorda seondub suurema algatusvõime ja tegutsemisjulgusega; oskus mõista sotsiaalset tagasisidet oma käitumisele jne.
Eneseteenindusoskused*

Tugevad küljed	Arendamist vajavad küljed
<u>Sissekande kuupäev/täitja nimi:</u>	
<u>Täiendamise kuupäev (õppeaasta):</u>	

--	--

MÄNGUOSKUSED	
<i>Loovmängud (rolli-, lavastus-, ehitusmängud)</i>	
<i>Õppemängud (mängud esemetega, lauamängud, sõnalised õppemängud jne)</i>	
Tugevad küljed	Arendamist vajavad
<u>Sissekande kuupäev/täitja nimi:</u>	
<u>Täiendamise kuupäev (õppeaasta):</u>	

2.2. ÕPETAJATE TÄHELEPANEKUD JA SOOVITUSED

(ka liikumis- ja muusikaõpetajate tähelepanekud)

Valdkonnad	Tugevad küljed	Arendamist vajavad küljed. Soovitused toetamiseks.
Mina ja keskkond <i>(õpetaja nimi, kuupäev)</i> <i>Edaspidi täiendamise kuupäev, õpetaja nimi</i>		
Matemaatika		
Kunst		
Muusikaõpetus		

Keel ja kõne		
Eesti keel kui teine keel		
<u>FÜÜSILINE ARENG</u> <u>(üld- ja peenmotoorika)</u> <u>LIIKUMINE</u>		
MUUD MÄRKUSED		

KOOSTÖÖ PEREGA
KOKKUVÕTTED ARENGUVESTLUSTEST/KOHTUMISTEST
(LISAD on eraldi – ka keeldumised vormistada)

Arenguestlusest lähtuvad soovitusel/kokkulepped kodus ja lasteaias

Kuupäev, õppeaasta	Lapsevanema arvamus (+ on/ei ole nõus vastavate ettepanekutega)	(Lapse arvamus)	Kokkulepped õpetaja, lapsevanema ja lapse vahel. Samuti ettepanekud täiendavateks uuringuteks

TUGISPETSIALISTIDE UURINGU TULEMUSED JA NEIST LÄHTUVAD SOOVITUSED

ERIPEDAGOOGILINE JA/VÕI LOGOPEEDILINE UURING

Kuupäev/täitja nimi:	
Otsus/ ettepanek tugiteenuseks	

PSÜHHOLOOGILINE UURING

Sissekande kuupäev/täitja nimi:	
Otsus/ ettepanek tugiteenuseks	

10.3. TEISTE SPETSIALISTIDE TÄHELEPANEKUD JA SOOVITUSED

Kuupäev/täitja nimi/amet Sotsiaaltöötaja: Tervishoiutöötaja (arst):	
Otsus/ ettepanek tugiteenuseks	

TUGITEENUS(T)E/-MEETME(TE) RAKENDAMINE JA HINDAMINE LASTEAIAS (lapsevanema nõusolekud ja/või taotlused, vaatluspäevikud – LISAD asuvad eraldi)

(logopeediline, eripedagoogiline, psühholoogiline, füsioteraapiline, individuaalne tegelemine vms)

Rakendamise alus, aeg	Tugiteenus	Osutaja(d)	Tulemuslikkus/ soovitud
kuupäev	Ümarlaua otsus lasteaias Otsus/ ettepanek tugiteenuseks		
Sept. 14	Logopeediline abi	logopeed	
	Ravikehakultuur		
Kuupäev	Põhjalikum tulemuslikkuse hindamine (ümarlaud)		

HARIDUSASUTUSEVÄLISTE SPETSIALISTIDE/KOMISJONIDE SOOVITUSED

(Rajaleidja keskuse spetsialistid, kliinikumide spetsialistid, rehabilitatsiooniplaani alusel soovitud ja koostöö vms – LISAD eraldi)

Komisjon/ spetsialist	Kuupäev	Soovitused
<i>Rajaleidja psühholoog</i>		
<i>Lastepsühhiaater</i>		
<i>Rehabilitatsiooni plaan</i>		

Õpetajate, tugispetsialistide nimed ja allkirjad

Nimi/ allkiri/kuupäev:

Nimi/allkiri/kuupäev:

Lapsevanema allkiri/kuupäev:

(allkirjastatakse kindlasti, kui saadetakse nõustamiskomisjoni)